

ÜLIÕPILASLEHT

Nº 7

LEHEKUUL

1930

KÕIK

**TEADLIKUD TÄR-
WITAJAD KÄNNÄVAD MEIE:**

Sukki,	Pitse,
Lastesukki,	Paelu,
Sokke,	Laudlinu,
Trikood,	Spordi
	ülikondi

Siidi, poolsiidi ja villaseid
**KLEIDI-, PESU- ja
VOODRIRIIDEID**

Serge,	Crépe sa-
Crépine,	tin,
Rips,	Dekoratsi-
Taft,	ooni riie,
Schoti taft,	Mööbli riie,
Crépe de	Velantini,
chine,	Milanaise jne.

**KAUBAD VARUSTATUD
VABRIKU MÄRGIGA JA
SAADAVAL ÜLE MAA.**

OSKAR KILGAS

TALLINN, VOLTA 3.

„Estoking“ jalanõud valmistatakse kõige uuemate mudelite järgi.

„Estoking“ jalanõud valmistatakse kõige parematest materjalidest.

„Estoking“ jalanõud on seepärast nägusad ja vastupidavad.

„Estoking“ jalanõud on seejuures võrdlemata odavad.

„Estoking“ jalanõud on igalpool tuntud ja nõutavad.

Vabriku kaitsemärk

Estoking
Tallinn

Le Locle Schweiz

Asutatud 1826. a.

A./S.

H-y Moser & Ko

Tallinn, Pikk 19. Telef. 22-67.

*

Soovitab rikkalikumas valikus

tasku- ja käeuurisid

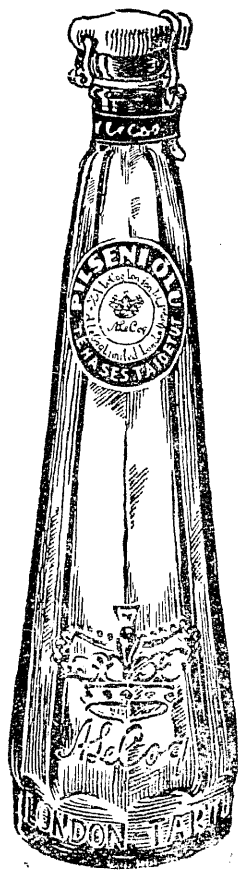
maailmakuulsast H-y Moser & Cie vabrikust Le Locle Schweiz.

*

**Seina-, laua- ja äratuskel-
lasid, kette ja käevõrusid,
kuld- ja plaqué.**

*

Parimat Rootsi kristalli.

A.-S. A. LE COQ'i

London - Tartu

õllefabriku

õlu ja porter,

ning keedetud môdu, limonad, sooda, selters —
tuntud headuses.

KAUBA PANK A.-S. Tartus

SUURTURG NR. 12, OMAS MAJAS.

Asutatud 1905. aastal.

Telefonid nr. 9 ja 209.

Kinnitusosak. nr. 183.

*

Põhikapital

Kr. 200.000.—

Eri- ja tagavarakapitalid üle „

148.000.—

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

KINNITUS A.-S. EESTI LLOIDI PEAGENTUUR.

Tule-, elu-, veo- ja õnnetusjuhuste kinnitus.

EESTI KOMMERTS PANK

PEAPANK:

Tallinnas, Suur Karja tän. 7.

ÕSAKONNAD:

Haapsalus, Narvas, Pärnus, Petseris, Tartus,
Valgas, Viljandis.

Telegr. aadress: — „KOMPA“.

Sissemakstud põhikapital Kr. 1.400.000.—

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Kirjutusmaterjali kauplus, raamatukõitmise ja joonestamise asutus

CARL UNGER

Tartus, Jaani tän. nr. 8.

Telef. 5-57.

Soovitab:

Schapirograafe,
mimeograafe,
vahapaberit,
schapirofinti ja
mimeograafi värvi.

**Shokolaadi ja
kompveki vabrik**

Romann Gutmann

Tartus.

★

KAUPLUS:

Küüni tänav 4, telef. 5-55

VABRIK:

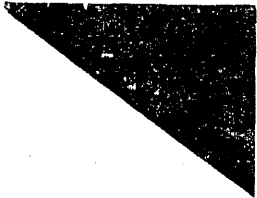
Vallikraavi t. 8, telef. 5-00

Gustav Pihlakas

Paberikaupade, kirjaumbrikute,
kõitmise ja lineerimise tööstus.

Tallinn, Vaksali pst. 2.

Telefon 4-79 ja 9-65.

Täielikuma sisseseadega sel
alal töötav ettevõtte Eestis.
Võtab tellimisi vastu kõigilt
riigi- ja eraasutusilt, pankadelt,
kontoritelt, äridelt ja era-
isikutelt, lineerimise, kõitmise
:: ja paberikaupade alal. ::

UMBRIKUD igas suuruses ja värvis, äridele
pealetrükk.

Kontorraamatud igas liniatuuris.

Kopeerraamatud.

Registraatorid.

Kiirõmblejad.

Aktikaaned.

Kaustikud.

Dokumentide mapid.

Teadaannete lehed igas kaustas.

Kirjablokid.

Block-notes.

Paberikorvid.

Kuldkirjatrükk.

Ilupaberid karpides ja mappides (Papeteriid).

Postpaberid liht ja linased.

Poskaardi ja amateur albumid suures valikus.

Töö võistlemata headuses. — Hinnad mõõdukad.

Kondiitri-äri ja
kohvik

H. Feischner

TALLINN

HARJU 45 * TELEFON 19-50

R. Võsu

Veinid, napsid, liköörid

Maiustus- ja koloniaal-kaubad.

Rikkalikuim valik.

oo

Õlle müük ja tellimiste vastuvõtmine.

Hinnad soodsad.

SUURTURG 20, Tartu Panga majas.

Kõnetr. 7-25.

L
I
V
O
N
I
A

ÕLU
MÕDU
LIMONAD

TARTUS, KALDA 5/6 TEL. 2-38

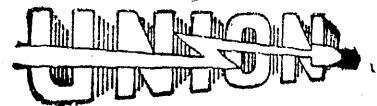
Tehase saadused tuntud kõrges
hääduses!

Iga tudeng nõuab ainult
EESTI ÕLUT.

Elegantne
ja vastupidav
jalanõu

kannab niisugust
kaitsemärki:

*Müügil igas parimas
jalanõude äris Eestis.*

TARTUS
VABRIKUKAUPUSED:
KAUBAHOOV 36
ja **SUURTURG 12.**

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA H'ALEKANDJA

Üliõpilaskonna Juhatus seisukoht 1343. a. jüripäeva mälestamise küsimuses.

Kuna 1343. a. jüripäeva mälestamine on viimase paari aasta kestel saamas järjekindlaks rahvuslikuks pühitsemis- ja pidupäevaks, ja ka käesoleval aastal mõnede organisatsioonide eestvõttel on asutud selle päeva laiaulatuslikumale pühitsemisele avalikkude miitingute, rongikäikudega jne., millest ka Eesti Üliõpilaskond on kutsutud osa võtma, ja millest Üliõpilaskonna Juhatus ja Edustus üksmeelse otsuse põhjal keeldunud, siis peab Üliõpilaskonna Juhatus tarvilikuks võimalikkude eksi- arvamiste ärahoidmiseks seletada keeldumise motiivide kohta järgmist.

Rahvusluse seisukohast ei või pidada soovitavaks ega kohaseks teha rahvuspühaks sellist päeva, mille puhul rohkem põhjust leinata kui pidutseda. Rah-

vuslike pühade esimesi ülesandeid peab olema rahvusliku enesetunde elustamine ja õhutamine. Kuid 1343. a. jüripäevaga seosesolev sündmustekäik esitab meile meierahva ajaloost kurvemaid mälestisi, millede igasugune järjekindel meeletuletamine, eriti veel pidulikul kujul, muutuks sääraseks oma halba-de asjatute äparduste traditsiooni kultiveerimiseks, mis halvavalt mõjuks rahvuslikule enesetundele ja eneseusaldusele. Nii on ka teised rahvad enamasti pea ikka traditsiooniliselt hoidunud selliste leina-tähtpäevade järjekindlast kultiveerimisest. Need on peetavad ainult teatud üksikuil juhtumel kaemate aegade tagant leinaaktus-tena jne.

Ka ei ole praegu võimalik pühitseda 1343. a. jüriööd min-

gisuguse üksiku momendi või idee nimel, sest see sündmustik on teaduslikult niivõrt vähe uuritud, ja vastavate algallikate andmed on sündmustekirjeldistes eestlaste suhtes sellised, et seni, kui pole teostunud teaduslikult rahuldavalt põhjendatud ümberhinnangud, ei näi võimalik sellele sündmustikule omistada erilisi positiivseid tunnuseid Eesti vabadusvõitluste ajaloos, kindlasti vähemalt mitte niisuuarel määral, et need üles kaaluksid sellega seosesolevad negatiivsed jooned.

1343. a. jüripäev oleks vaid ainult mälestatav, mitte pühitsetav. Ja selleks oleks kohasem neid kulusid, mis lähevad rongikäikude ja teiste ettevõtete korraldamiseks, suunata näit. vastava alalise teadusliku uurimustöö soodustamiseks.

Tartu Ülikooli Õigusteaduskonna Majandusteaduse Osakonna reorganiseerimisküsimusi.

Meie ülikooli õigusteaduskonna majandusteaduse osakonna õppekava, õppetöö ning selle tulemused on saanud aastate jooksul ja eriti viimasel ajal meie avalikult arvamisel korduvalt terava kriitika osaliseks. Rahulolematus majandusteaduse osakonna vastu näib aina kasvavat eeskätt meie majandusringkonnas, kuid ühtlasi ka m. o. enese õppejõudude ning üliõpilaste seas, kui arvestada viimasel ajal ajalehis ja Akadeemilise Majandusteaduse Seltsi koosolekuil avaldetud mõtteid m. o. aadressil.

Mida heidetakse siis ette m. o. -le?

Majandusringkonnast on korduvalt rõhutatud, et m. o. lõpetanu:

1. ei ole ühelgi majanduse alal eriteadlane,
2. ta ei suuda toetseda iseisvalt ega mõelda majanduslikult.

Nii kirjutab meie tuntud majandusteadlane, tegelik majandusjuht ning endine Tartu ülikooli m. o. õppejõud, h-ra Nikolai Kõstner („Pvl.“ Nr. 159, 1929. a.): „... seni ei ole Tartu majandusteaduskond väljaspoole peaaegu midagi annud peale hulga kaunis väheste tuleviku-väljavaadetegega ellu saadetud diplomeeritud majandusteadlaste, kes omi võimeid ainult harvadel juhtudel on näidand...“

Umbes samu mõtteid leiame korduvalt meie ajakirjandusest ja kuulsime alles hiljuti Akad. Majandusteaduse Seltsi koosolekul tuntud pangadirektori ning ühistegelase h-ra A. Kase poolt.

Peab küsima, kuis peitub viga, mis põhjustab niisuguse üldise rahulolematuse m. o. vastu?

Üldiselt viga võib peituda: 1). m. o. õppekavas, 2). ta õppetöös ja 3). nende kahe teguri koosmõjus.

Peatume kõige pealt meie ülikooli m. o. õppekava juures. Enne äga, kui asume Tartu ülikooli õigusteaduskonna m. o. õppekava lähemale vaatlusele, püüame selgitada, missuguseid eesmärke püüavad taotleda majandus-ülikoo-

lid mujal. Sest vastavalt eesmärkidele peab olema koostatud õppekava, kui peavahendeid püstitud eesmärgi saavutuseks.

Need eesmärgid, ülesanded selguvad majandus-ülikoolide asutamismotiivist.

Helsingis 1911. a. asutatud ja praegu edukalt teotsev kaubandus-ülikool (kaupakorkeakoulu) on säändnud oma ülesandeks (Bonsdorf, Handelshochschulwesen in Finnland.):

1. Anda noortele inimestele, kel vajalik üldine haridus ettevalmistusena ja kes soovivad teotseta majandusalal, põhjalik majanduslik ja kaubanduslik haridus.

2. Anda teoreetilist ja praktilist eriõpetust neile, kes soovivad saada kaubanduslike ainete õpetajaks.

3. Võimaldada täiendada omi teadmisi omal erialal neile edasijõudnuile, kes juba teotsevad tegelikus majanduselus.

4. Aidata kaasa ülikooli juures esindatud teadusalade edule.

Antwerpenis 1852. a. asutatud kõrgem majandusteaduslik instituut on säändnud oma ülesandeks: valmistada omi kasvandikke ette ja kohendada neid nõudeiga, milliseid seab majanduselu moodsale kaupmehele, konsulile, kaubandusattachéle, pankurile ja ärijuhile, pidades sellejuures eriti silmas Belgia asumaade nõudeid. (Hdw. d. Btw.: Handelshochschulwesen in Belgien).

Iseloomustades Ameerika majandustegelaste ettevalmistusmeetodeid Siegfried kirjutab:

„On mõeldud aeg, kus noormeest ärielu tundmaõppimiseks lasti kõige pealt pühkida kontori põrandat. Oma majandusjuhtide, generaalsekretäride ja nende staabi ettevalmistamise Ameerika usaldab tõsiselt oma majandus-ülikoolidele.“ (A. Siegfried: Die Vereinigten Staaten von Amerika, Zürich, 1928, lk. 145).

Väga iseloomustavalt motivee-

rib oma ülikooli asutamist kuulus Harvardi ülikool P.-Ameerikas:

„Meie ülikool asutati usus, et fundamentaalsed teadmised äri-elust on teadusliku studiumi abil haaravamalt, kiiremini ja paremini õpitavad, kui seda võimaldab tegeliku elu kutseõpetus üksi.“ (Official register of Harvard University, Graduate School of Business Administration, Boston (Mass.) 1928, lk. 11).

Nagu siit selgub, majandus-ülikoolide asutamisel mujal maailmas on peetud eeskätt silmas tegeliku elu nõudeid. Tegelik majanduselu nõuete esikohale seadmist leiame peaaegu kõikide majandus-ülikoolide asutamismotiivist, piiratud ruumi tõttu aga piirdume siin eeltoodud väljavõtetega.

Raamatust „Tartu Ülikool 1919—1929“ leiame lk. 134 muuseas:

„Vahepeal olid eeskätt isikud, kelle kaubandusliku hariduse saamine Riia politehnikumis ja ka mujal pooleli jäänud, tõstnud küsimuse hariduse jätkamise võimaldamise kohta Tartu Ülikoolis... Ülikooli seisukoht kujunes jaatavaks. Ühenduses sellega kinnitas haridusminister 1. VII. 1920 erilise kaubandusteaduse-osakonna asutamise Tartu Ülikooli Õigusteaduskonna juures.“

Nendest T. Ü. õigust. m. o. asutamismotiivist selgub ka ta õppekava koostamise suund: jätkata Vene ülikoolides katkestatud õppetegevust Tartus. Loomulikult püüti siinjuures kopeerida Vene ülikoolide õppekavu niipalju, kui palju seda võimaldasid olud, et viia kooskõlla Vene ülikoolidest tulnud üliõpilaste teadmisi m. o. õppekavaga.

Kuivõrd vähe peeti m. o. kava koostamisel silmas meie Eesti majanduselu nõudeid, seda iseloomustab järgmine lause:

„Prof. Berendts valmistas selle osakonna õppetegevuse jaoks õigusteaduskonnast erineva esialgse õppe- ja õppekohtadekava...“ („Tartu Ülikool 1919—1929“ lk. 134).

Üliõpilaslaule viisidega.

See oli siis...

See oli siis, kui õite nupud
 Öö katte õrna vaiba alt
 Me vastu vaatsid uinuvalt —
 :: See oli siis, kui oli sui — ::

See oli siis, kui vaikselt õhtul
 Kuu kallas kolletavat valgust,
 Kui unes ootsin hommikalgust —
 :: See oli siis, kui oli sui — ::

See oli siis, kui hella armus,
 Lind hõiskas õnnes, teine munes,
 Öö möödus valges, valges unes —
 :: See oli siis, kui oli sui — ::

See oli siis — Sa naerul läksid,
 Sind kaua saatsin üle aia,
 Koit kuldaski aina taevast laia —
 :: See oli siis, kui oli sui — ::

Jaan Pert.

Intimo. See oli siis... R. Ritsing!

See o-li siis, kui õite nu-pud õö kat-te
 õr-na vaiba alt me vas-tu
 Vaat-sid ui-nu-valt — see o-li
 siis, kui o-li sui, see o-li
 siis, kui o-li sui.

Mujal maailmas majandusüli-
 koolide asutamisel ja nende õppe-
 kavade koostamisel on kutsutud
 nõupidamisele peale majandustea-
 duse esindajate eeskätt just ma-
 jandusringkondade (kaupmeeste,
 töösturite, pankurite etc.) esinda-
 jaid, kes tunnevad paremini tege-
 liku elu nõudeid ja kelle arvami-
 sel sellepärast otsustav tähtsus.
 Meil, kahjuks, ei tehtud seda, ja
 siitpeale algabki meie m. o., õige-
 mini meie m. o. üliõpilaste ja lõ-
 petanute kurbloolsus. Sest just
 viimased on aastate jooksul pidand
 kibedusega tundma ja kannatama
 etteheiteid ning umbusaldust meie
 majandusjuhtidelt ning -juhikestelt,
 samuti mõnitusi kaasvõitlejailt teis-
 test teaduskondadest.

Vaadeldes lähemalt meie m. o.

õppekava, võime eritella siin neli
 õppeainete rühma:

1. Majandusteaduslikud õppe-
 ained: poliitiline ökonomia (teor.
 ja prakt. kursus), majandusajalugu,
 majandusmatemaatika, kirjavahe-
 tus, raamatupidamine, bilansside
 teooria, eramajandusteadus ja sta-
 tistika.

2. Loodusteaduslikud õppeai-
 ned: füüsika, keemia, tehnoloogia,
 kaubateadus ja majandus-
 geograafia.

3. Õigused: riigiõigus, haldus-
 õigus, rahvusvaheline õigus; fi-
 nantsõigus; tsiviilõigus, kaubandus-
 õigus, tsiviil- ja kaubandusprotsess.

4. Keeled.

Ametlikuks normaal-õppeajaks
 on 3 a.

Kui võtame loengute ajaks

keskm. 25 nädalat aastas, siis
 saame kokku kolme aasta kohta
 loenguid ja praktilisi töid:

1. Majandusteaduslikke õppeai- neid	838 tundi.
2. Loodusteaduslikke õppeai- neid	ca. 600 tundi.
3. Õigusi	ca. 662 "
4. Keele	ca. 300 "

Nagu ülaltoodust näha, meie
 ülikooli m. o. õppekava ei näita
 mingisugust kindlat suunda, ja ni-
 metus, „majandusteaduse osa-
 kond“, ei leia õigustust, sest puht-
 majandusteaduslikud ained moo-
 dustavad kogu õppetundide arvust
 vaid ca. 35%.

Kuid tundide arv üksi ei anna
 õiget pilti. Tuleb pidada veel sil-
 mas, kui palju aega nõuab ühe või
 teise rühma õppeainete äraõppi-

mine vastavate eksamite rahuldavaks soorituseks.

On üldiselt teada, et just õigused nõuavad suurima osa m. o. üliõpilase õppeajast endale. Keskmiselt $1\frac{1}{2}$ aastat intensiivset töötamist-tuupimist on vaja nende eksamite rahuldavaks soorituseks.

Järgneb n. n. „keemia-tsükl“ (füüsika, keemia, tehnoloogia ja kaubateadus ühes vastavate praktiliste töödega). Selle tsükli ainete eksaminõuete rahuldamiseks on vaja keskmiselt üheaastalist pingust tööd.

Siit selgub, et üle 80% normaalsest ametlikust õppeajast m. o. üliõpilane peab pühendama mittemajanduslikele distsipliinidele.

Ei ole siis imestada vaja, et m. o. lõpetanu ei ole ühelgi alal eriteadlane ega oma iseseisvat majanduslikku teo- ning mõtlemisvõimet. Praegune õppekava on nagu loodud iseseisva mõtlemise ning süvenemistungi hävitamiseks, sest ta sunnib üliõpilast üheaajaliselt ja peaaegu ühesuguses ulatuses tegelema mitmete hoopis erinevate teadusaladega.

Kuna just intensiivne süvenemine, spetsialiseerumine, tõstab huvi, teeb sageli koguni armsaks teatud eriala, siis ekstensiivne laiutamine ja killustamine, vastuoksa, hävitab huvi ning tekitab pealiskaudse iseloomu, kes teab lobiseda siit-sealt üht-teist, kuid kel puudub kindel seisukoht ja pilk teda ümbritseva elu hindamisel ning mõistmisel, rääkimata mingisuguse eriala iseseisvast valdamisest. Meieaja teadus on selleks liig suur ja laialdane, et ühel inimesel oleks võimalik vallata kõiki teaduse harusid nende sügavuses ning ulatuses.

Tuntud Saksa käitismajandusteadlane, prof. dr. A. Isaac, iseloomustades Saksa majandusülikoolide esiaega, kirjutab (A. Isaac, Die Entwicklung der wissenschaftlichen Betriebswirtschaftslehre in Deutschland seit 1898, Berlin, 1923, lk. 43):

„Kui armas jumal lõi ülikoolid, siis ta andis igale teaduskonnale ja eriülikoolile tööala. Kõik olid võtnud vastu oma osad, aga üks seisis veel tühjade kätega: see oli kaubandusülikool. Aga armsal ju-

malal ei olnud midagi enam ja ta ütles, et teised võtku vaene öde oma hoole alla. Seda need tegid. Nad ütlesid: „Tule siia, vaene öde, me kõik anname Sulle tükikese oma ülejäägist.“ Nii tekkis vördjas, mida nimetati kaubandusülikooliks . . .“

Aga mainitud autor lisab rahus-tavalt:

„Võime tsiteerida kogu hingerahuga seda tõelist muinasjuttu, sest me ei ela enam kaugeltki ödede ülejääkidest.“

Õnnelikud Saksa oleviku kaubandusülikoolid!

Aga meie, Tartu Ülikooli õigust. m. o. kasvandikud, meie ei või, ei saa kuidagi „tsiteerida kogu hingerahuga seda tõelist muinasjuttu“, sest meie elame ikka veel vaeslapsena oma „ödede ülejääkidest“, nende lauvalt langevaist (sageli küll koguni liig suurtest!) raasukestest!

Kuidas tuua parandust olukorda?

Kahtlemata praegune m. o. õppekava tuleb muuta põhjaliselt või, õigemini, luua hoopis uus õppekava uutal alustel ja põhimõtetel.

Praegune m. o. õppekava, mis koosteti, nagu nägime eespool, selleks, et võimaldada katkestatud õppetöö jätkamist endiste Vene majandusülikoolides õppinuile, on juba ammu täitnud oma ülesande, sest vaevalt leidub veel T. Ü. m. o-s üliõpilast, kes alustand oma õppimist mingisuguses Vene ülikooli m.-o:s. Sellepärast on ülim aeg luua m. o. le uus ajakohane õppekava vastavalt meie Eesti riigi ja tegeliku majanduselu nõuetele, pidades ühtlasi kindlasti silmas praegusaja majandusteaduse huve.

Kahjutult võiks jätta välja praegusest m. o. õppekavast vähemalt 75% õigusteaduslikku ballasti. Õppekavva peaks jääma: kaubandusõigus; finantsõigus tubliski lühendatud kujul; avalikõigus peaks samuti leidma palju lühemat ja praktilisemat käsitlust, kui see sunnib praegu, kus suure osa kursusest moodustab vördleva riigiõiguse ja riigiõiguslike teooriate käsitelu, samuti rahvusvahelises õiguses tuleks seada esikohale majandusteadlasele eriti tähtsad küsimused (konsulaarasjandus, majanduslikud lepingud etc.); tsiviil-

õigus ja -protsess praegusel kujul (ühiselt juristidega!) on küll täiesti üleaurused majandusteadlasele. Kui siin tahetakse saavutada midagi, siis tuleks lugeda vaid lühikest entsüklopeedilist kursust, mis oleks ühtlasi võimalikult praktilise ise-loomuga.

Kõikide õiguste juures tuleks ikka pidada silmas seadusi, mis maksivad meil, aga mitte teoretiseerida suurema osa kursusest seaduste ja seadusprojekti juures, millised olnud maksvad või kavatsatud panna maksma kunagi kasgil mujal, mitte aga meil.

Edasi õppekavast tuleks jätta välja eesti keel ühes kirjanduslooga, sest pole mõtet soendada üles ülikoolis keskkooli kursusi.

Analoogiliselt eesti keelele tuleks toimida füüsika tentameni ja ja vastavate praktiliste töödega.

Pärast liigest ballastist vabnemist tuleks asuda järgijäänd õppeainete ümberkorraldusele ja uute õppeainete juure toomisele ning vastavate uute õppekohtade täitmisele.

Selle suure ja tähtsa ülesande teostamine — uue teaduslikult ajakohase ning meie majanduselu nõuetele vastava õppekava loomine — nõuab kahtlemata meie majandusteadlaste ja tegelikkude majandusjuhtide koostööd. Selleks ülikoolil tuleks viibimata pöörduda meie tähtsamate majanduslike organisatsioonide poole, nagu seda on Kaubandus-Tööstuskoda, Tallinna Börse Komitee, Ühistegeliline Liit, Pankade Nõukogu etc. ja paluda neilt nõu ning kaasabi. Teisiti ei ole mõeldav tegelikku elu vähegi rahuldava õppekava koostamine. Ja me teame, et mujal maailmas majandusülikoolide asutamisel see tavaliselt on ikka sündind nii. —

Tegelik elu on korduvalt nõudnud meilt majanduseriteadlast. Alles möödunud sügisel, riidetollide vaidlustel, h-ra Riigivanem toonitas riigikogus, et tal puuduvad abillistena eriteadlased, kes suudaksid lahendada meie majanduslike küsimusi, ja alles hiljuti käis meie maksundust korraldamas lu-gupeetav Austria riigimees majandusteadlane. Ja ometigi meil on

juba varsti kümneaastane m. o., kust lastud välja aastate jooksul kokku üle 250. diplomitud majandusteadlase!

Eriteadlasi võib aga m. o. anda vaid siis, kui tas võimaldatakse spetsialiseerumine. Mujalt maailmast teame jällegi, et seal on majandusülikooles võimaldatud spetsialiseerumine isegi üsna kitsastel erialadel. Peame aga pidama silmas, et juba meie üldised olud on kitsad, erialad aga veel kitsamad. Sellepärast meil ei või tulla kõne alla nii kitsaalaline spetsialiseerumine nagu seda leiame Lääne-Euroopas, eriti aga P.-Ameerikas.

Kuid ka meie oludes on mõeldav spetsialiseerumine teatavalt piires.

Alad, kuhu m. o. lõpetanud võiksid siirduda, on väga mitmesugused ja nõuavad ka vastavalt eriteadmisi. Meie riigi- ja omavalitsuse teenistusse astujailt nõutakse tavaliselt teistsuguseid teadmisi, kui eramajanduslikele alule siirdujailt. Kaupmehelt ja töösturilt nõutakse jälle teistsugust ettevalmistust, kui pankurilt või kindlustusasjanduses tegelejalt etc. Vastavalt nende nõuetele oleks ka mõeldav vastav spetsialiseerumine.

Väga palju on tekitand rahulolematust m. o. üliõpilaste seas n. n. „keemia-tsükl“. Korduvalt on juhitud tähelepanu sellele, et mainitud tsükli õppimine on täiesti üleaurune neile, kes mõtleavad siirduda krediidi- või kindlustusalule, samuti riigi- ja omavalitsuse teenistusse.

Teiseltpoolt jälle toonitatakse õigusega, et teadmised selle tsükli ulatuses on väga kasulised ning tarvilikud kaupmehile nii era- kui ka ühistegliselt ettevõttele, eriti aga vajavad teadmisi kaubateaduses tollirevidendid ja -deklarandid.

Kuna aga kaupmehile avalik õigus ja finantsõigus suurelt osalt kõrvaltähtsusega, siis siin oleks täiesti võimalus spetsialiseerumiseks sel teel, et tehtagu valitavaks üheltpoolt n. n. „keemiatsükl“ ja teiseltpoolt avalik õigus ühes praktilise finantsõiguse kursusega. Sellelega võimaldetaks üheltpoolt suurem süvenemine ja teiseltpoolt võidaks säästa hulk aega ja energiat.

Autoril on olnud juhus vahetada mõtteid eeltoodud spetsialiseerumissettepaneku suhtes ühe meie m. o. juhtiva jõuga. Sealtpoolt avaldati kartust, et kui ühel spetsiaalal lõpetanu ei leia kohe kohta omal erialal, kuid samal ajal on vaba koht teisel erialal, siis ta just spetsialiseerumise tõttu jääks ilma sellest vabast kohast. Muidugi see on täiesti õigustatud kartus. Kuid peetagu ometigi silmas seda, et praeguse õppekava järgi m. o. lõpetanut ei võeta ühelegi eriteadlase kohale olgu siis neid kohti vabu või mitte, sest tal puudub igasugune eriala. Ka ei ole ju midagi parata, kui näit. jurist leiab kohta otsides, et teoloogi, agronoomi, loomaarsti jne. kohti on küllalt vabu. Ometigi keegi ei õpi tavaliselt juristiks, teoloogiks jne. ühekorraga sel põhjusel, et siis hiljem oleks võimalik leida kergesti teenistust. Inimese eluiga ja võimed on liig piiratud selleks, et 20. sajandil olla eriteadlane mitmel alal korraga.

Nagu nägime eespool, majandusülikoolide ülesanne on peamiselt praktiline. Sellele vastavalt tuleb valida ka õppemeetodeid, mis võimaldab anda juba ülikoolis võimalikult lühikese ajaga võimalikult palju praktilisi teadmisi. Meie m. o.:s praegu valdav loengute-süsteem ei suuda anda rahuldavaid praktilisi tulemusi. Lääne-Euroopas, eriti aga P.-Ameerikas on sellest juba ammu aru saadud. Meie leiame seal praktiliste harjutuste ja seminaride esikohale tõstmist. Ameerikas leidub ülikooli (näit. maailmakuulus Harvardi majandusülikool), kus dotsseerimine ex cathedra puudub täiesti ja kus kogu õppetegevus seisab algusest peale tegelikkude majanduslikkude küsimuste (cases) lahendamises koos õppejõududega. See n. n. „case-method“ on annud mainitud ülikoolis väga häid tulemusi.

Peale praktiliste harjutuste ja seminaride Lääne-Euroopa ja P.-Ameerika majandusülikooles nõutakse lühema või pikemaajalist eel- või järelpraktikat tegelikus elus.

Tartu Ülikooli õigust. m. o.:s puuduvad sunduslikud seminarid

ja eel- või järelpraktika nõudmised täiesti. Praktilistele harjutustele pannakse väga vähe rõhku. Peale füüsika, keemia ja kaubateaduse praktikumite puuduvad igasugused harjutusvõimalused vastavate ruumide ja vahendite puudumise tõttu.

Uues õppekavas tuleks just sunduslikud seminarid ja praktilised harjutused tõsta esikohale, luues selleks vastavaid eeltingimusi. Tuleb võtta üksikasjalisemale käsitlusele eel- ja järelpraktika küsimus. Siin ülikoolil tuleb jällegi otsida kaasabi meie majandusringkonnilt.

Mis puutub uute õppeainete õppekavva paigutust, siis siin esialgul, vastavate õppejõudude puuduse tõttu, tuleb olla võrdlemisi tagasihoidlik. Praegused m. o. õppejõud on suurimalt osalt tööga niivõrd koormatud, et neile uute ülesannete tegemine võiks mõjuda kahjuliselt. Sellepärast esialgul tuleb leppida vaid seniste majandusteaduslikkude õppeainete süvendamisega. Siinjuures tuleb asuda eeskätt käitismajanduslikkude distsipliinide arendamisega, millised olnud meil senini täiesti vaeslapse olukorras, mujal aga võitnud juba ammu domineeriva seisukoha majandusülikoolide õppekavvas. Kuid ka siin ei suudeta lähemas tulevikus tuua olukorda parandust vähegi teaduse ning tegeliku elu nõudeid rahuldava õppejõu puuduse tõttu. Ometigi uus õppekava tuleks koostada nii, et oleks võimalus vähemalt tulevikuski anda käitismajandusteadusele, kui tegelikule elule eriti tähtsale õppeainele, vääriline seisukoht Tartu Ülikooli õigust. m. o.:s. —

Mis puutub keeli, siis vaevalt nende õppimiseks ja õpetuseks on õige koht m. o.:s. Kuid lõpetajailt tuleks tingimata nõuda majanduskeele oskust inglisi- ja saksa keelis. —

Edasi tuleks kooskõlastada ametlik ja tegelik õppeaja pikkus. Praegune ametlik õppeaeg m. o.:s on 3. aastane. Tegelik õppeaeg on aga, nagu üldiselt teada, palju pikem.

Ülevaate saamiseks tegeliku m.

o. õppeaja pikkusest toome siinjuures lugupeetava m. o. õppejõu, h-ra prof. dr. E. Kuusi poolt ühel käesoleval semestril Akad. Majandusteaduse Seltsi koosolekul avaldatud andmeid m. o. lõpetanute kohta:

Õppeaasta	Lõpetanute arv	Lõpetanute keskmine õpinguaeg semestrites
1923/24	41	7,0
1924/25	40	8,2
1925/26	37	10,2
1926/27	59	8,9
1927/28	43	10,8
1928/29	29	10,3

Nagu selgub toodud andmeist, viimaseil aastail keskmine tegelik õppeaeg m. o. s on olnud üle 5. a. Ühtlasi on teada, et 1927. a. peale ükski üliõpilane ei ole lõpetanud m. o. d 3. aastaga.

See ei ole kuidagi loomulik, kui 3. aastase ametliku kursuse väljakuulutamiseega nagu meelitetakse üliõpilasi m. o. sse, kus neil aga tegelikult tuleb õppida üle 5. a. Ja kõige selle pikaajalise töö ning vaeva tulemus on olnud senini — üldine rahulolematust!

Otstarbekohase õppekava ja õppetöö korralduse juures praegune keskmine tegelik m. o. õppeaeg võiks lüheneda vähemalt 50%, kui mitte enam, ilma, et selle all kannataksid teadus, üliõpilase teadmised või keegi muu. Aja säästmine oleks siin võimalik eest-

kätt just õppekava liigest õiguste ballastist vabastamise ning spetsialiseerumise võimaldamise teel.

Käesolevas kirjutises m. o. õppekava kohta avaldatud mõtteid kokku võttes toonitame:

1. Praegune Tartu Ülikooli Õigusteaduskonna Majandusteaduse Osakonna õppekava ei vasta praegusaja majandusteaduse ega meie majanduselu nõudeid. Sellepärast:

2. Tuleb asuda viibimata uue m. o. õppekava koostamisele ülikooli ning majandusringkondade esindajate ühisel nõul ja jõul, kusjuures tuleb:

a) hoiduda võimalikult igasugusest liigest ballastist,

b) pidada eriti silmas meie tegeliku majanduselu ja samuti praegusaja majandusteaduse nõudeid,

c) võimaldada spetsialiseerumine vastavalt meie tegeliku elu nõuetele,

d) õppetööle võimalikult praktilise iseloomu andmiseks seada sisse sunduslikke seminare ja nõuda ning võimaldada praktilisi harjutusi niipalju, kui palju seda vähegi lubavad meie olud ja võimed,

e) lühendada praegust tegelikku õppeaega vähemalt 50% võrra. —

Aga ka parim kava jääb paberile, kui puuduvad talle väärilised teostajad. Teostamise suur ja vastutusrikas ülesanne lasub ühelt poolt peamiselt meie lugupeetavatel õppejõududel, kuid teiselt poolt ka üliõpilastel. Aga siin jõuame juba tegeliku õppetöö piirkonda, mille lähemale vahtlusel, võib olla võimalub meil asuda lugupeetava „Üliõpilaslehe“ järgmistes numbris — sügisel.

*

Meil on mõnel pool püütud teha m. o. reorganiseerimisküsimusest isikute ja koguni rahvuse küsimust. Niisugustele püüetele tuleb astuda vastu kõige kategoorilisemalt, sest nad võivad vaid tuua kahju asjale enesele.

Käesoleva kirjutise autorit on sundinud sulge kätte võtma eestkätt meie majanduselu, kui kogu meie riigi ühe tähtsaima aluse huvid; kuid teda, kui Tartu Ülikooli kasvandikku, on sundind võtma sõna samuti meie vana ülikooli hea nimi. Sest meie avalikus arvamises järjekindlalt väljenduv rahulolematust m. o. vastu heidab ühtlasi varju kogu meie ülikoolile. Meie kõikide huves seisdu sellepärast niisuguse põhjendatud rahulolematuse põhjuste võimalikult kiire ning põhjalik kõrvaldamine.

Tartus, 7. 5. 1930.

Economist.

Üliõpilaskonna toetusnädal.

Teist Üliõpilaskonna toetusnädalat võib enam vähem kõigiti kordalainuks lugeda. Eriti peab seda ütlema Tallinnas korraldatu kontsertballi kohta, mis oli seal sarnasena esmakordselt. Et küll kõik korjanduslehed veel sisse tulnud ei ole — võime avaldada siinkohal ainult esialgse kokkuvõtte. Lähem kirjeldus ja täielik aruanne avaldatakse sügisssemistri esimeses numbris.

Toetusnädala:

	Kulud	Tulud
Kontsert ja ball Tallinnas 11. 3. 30	kr. 783 49	kr. 2283 79
Kontsertõhtu Vanemuises 14. 3. 30	" 564.60	" 282.81
Loterii ja tantsuõhtu üliõpilasmajas	" 547.13	" 2195.44
Mitmesugust	44.60	—
kokku: kulud	kr. 1939.82	tulud kr. 4762.04
	ülejäák kr. 2822.22	—
kokku	, 4762 04	, 4762 04

Ksv! Ksv! „ÜLIÕPILASLEHT“ palub otsekohe teatada kõigist korratustest, mis lehe kättesaamisel esile tulevad.

Hõimuliikumise ühekülgsest harrastusest.

Noored süttivad kergesti ja haaravad kinni ettevõtteist suure innu ja armastusega, kuid neil ei jätku tihti püsivust ülesäetud sihile jõudmiseks, eriti kui teele takistusi ette juhtub, või kui nad ükski oma ettevõtte juure jäävad ega ei leia sellele moraalselt ega tegelikkult toetust. — Hõimuromantikast hakatakse meil juba üle saama ja rohkem ja rohkem esineb hääli selle poolt, et on vaja seda romantikat rakendada tegeliku elu teenistusse. Soodus pind selleks on loodud sõpruslepingute jne. näol, nüüd oleks vaja ainult teostada. Praegu kavatsuselolev hõimutöö koordineerimismõte liigub aga jällegi ikka ainult noorte keskel; konkreetseim hõimuromantika rakendus — üliõpilasvahetus, mille eesmärgiks on vastastikuse elu otsekohene tundmaõppimine, teostub seni samuti ainult noorte ridades.

Kuid romantika erineb tugevalt tegelikust elust ja see väide on siingi paikapidav. Näeme praeguse hõimuharrastusegi juures, kuivõrt väike ideeline salgake vanade hulgas selle küsimusele tähelepanu pöörab, kuna rõhuv enamuse sellele mingisugust tähendust ei anna. Asjast hoidub millegipärast isegi teadlikum seltskond, kellel küllalt selge peaks olema hõimuliikumise sügav mõte, kes küllaltki hästi peaks ette nägema, millise suure pöördepunkti võib viia see asjaolu, et meie — kõik eestlased ja soomlased — mitte ükski teadlikud pole oma suguluses, vaid et meie seda tunneme, et kuulume ühte nagu tunnevad seda vend ja õde. Kuid praegune olukord on niisugune, et see teadlik seltskondki, mis enesest moodustab väikese mürdosa kogu eestlastest, et seegi vahel isegi mingit passiivset vastupanu avaldab hõimuliikumisele — rääkimata kogu rahvast.

Üksteise mõistmiseks, üksteise eluga tutvumiseks ja kokkupuutumiseks on organiseeritud vennasrahvaste vahel üliõpilasvahetus. See tahab olla praegu, ja on seda kahtlemata, konkreetsemaks katseks vennasrahvaste vahel seda teadmist hõimulusest selle tunnetamiseks üle viia. Kui aga möödunud aastal Üliõpilaskonna Välistoimkond pööras paljude jõukamate ja lugupeetumate perekondade poole palvega vastu võtta soodsatel tingimustel ühte soome üliõpilast, kellel huvi meie elu vastu ja meie vastu üldse, siis keeldusid sellest kõik — eranditult. Usun, et siinkohal kommentaarid täiesti üleliigsed on. Pääle selle saadeti kõigile suurematele kodumaa ajalehetele samasisulised üleskutsed kõigile eestlastele; sääl oli resultaat peaaegu samane. Selgus omakorda see passiivsus. Jäid üle ainult üliõpilased, kes jõudu mööda püüdsid teha kõik, et vähemalt

osaltki rahuldada soomlaste soove; teadagi on neil see raskustega seotud, sest enamikus on nad kõik majanduslikult vanematest olenevad, ega saa selles küsimuses iseseisvalt otsustada. Sel aastal ei ole olukord paranenud; üleskutsete päale ajalehis on seni saabunud ainult paar kohapakkumist ja olukord on seega jäänud endiseks.

Kuidas seletada seda? Ei usu, et (üliõpilasvahetuse puhul) oleks valitsend igal pool mingi ebamäärane kartus soomlaste „nõudlikkuse“ ees, nagu seda mõnel puhul nenditi, mis hoidis tagasi nende vastuvõttu. Päälegi on olukorda mitmeti selgitatud ja kartused ses suhtes täiesti alusetuks tehtud. Kuid keeldutakse! Mis võib seltskond siinkohal oma vabanduseks öelda! Kuid piinlik peaks neil küll olema. Soomlased on ses suhtes palju vennasrahvalikumad; nende poolt on meile alati rohkem vastu tulnud, on meile alati suuremaid soodustusi hangitud, kui meie seda oleme suutnud teha. Seda vaatamata sellele, et soome poliitiline suund kaugeltki niivõrt pole Eesti poole sihit, kus on seda konkreetsemad avaldused, mis on juhitud ringkondadest, mis otsekohesest poliitikast kõrval seisavad. See näitab, et soomlastel on päale teadmise vennasrahvusest ka küllaldaselt määralt selle tunnetamist.

Meil aga nähtavasti see moment peaaegu täiesti puudub, kuigi seda täiel määralt muidugi oletada ei tahaks — kuid võrastav on see siiski. On see põhjamaalase tagasihoidlikkus? Kuid soomlased on põhjamaalased, selles mõttes veel suuremal määralt. See on ainult üks konkreetne näide, kuid küllaltki reljeefne. Tuleb mainida siinkohal ka kohusetunde puudust, mis meil tihti iseenesegi vastu unustatakse, võrastest rääkimata. Eks olnud elavam näide sellest meie iseseisvuse algastail, kus noortegi seast vabatahtlikkudena vaenlase vastu astus ainult üli- ja kooliõpilased; kuna alles sunduslik mobilisatsioon, mis teostus kitsa ringi korraldusel, kel oli kohustunnet enese vastu, tegi kohuseks igale — enese eest võitlemise. Samal ajal aga saabus Soome nelituhat vabatahtlikku, kes astusid võitlusse teiste eest. On kaheldav, kas oleks esinend vastav juhus vastupidises olukorras, eriti laiemate hulkade juures.

On küllaltki selge, et nii mitmedki algatused, millest noored vastustusega kinni haaravad, ei pruugi olla ainult noorusaastate romantikast tingitud, vaid et nendes tihti eluline ja laiemaulatuslik tähtsus peitub. Ja praegune hõimuharrastuski tohib täie õigusega pretendeerida ühe olulisema ja tähtsama algatuse nimele, ja ta väärub vanade toetust täiel määralt. Nüüd kus kogu maailma politika

tüürib sinna poole, et kõigist rahvaist mingit elulist ja jõulist tevikut moodustada, on see mõte küll seda rohkem õigustatud hõimurahvaste juures. Ja see küsimus, millele alul vaadati teatud muigega, võib tõusta hõimupäevade romantikast ja sõpruslepingute paberlikest artiklitest tähtsa kultuurpoliitilise tegurini. See pole sugugi utopia, vaid selleks on oma realsed eeldused täiesti olemas.

Kuid ainult väike grupp vanu on seisukorda õiglaselt hinnanud. Ja kui noored ükski sel alal peavad teotsema, kui seltskond siin neid konkreetsemate sammude astumisel ei toeta, kas pole see siis ülekohtus nende vastu? See harrastus jääb siis mingiks kiduraks taimeks võõrasse mulda, mida soojendub ainult üksik valguskiir ja mis loomulikult peab neis tingimustes närbuma. Eks jää see teadmine meie vennasrahvusest samuti kunstlikult toidetuks taimeks, mis närbub, kui nooruse energia ja vaimustus teda enam ei toida. Ja kaua siis noored ikka suudavad, kui neil romantikast kaugemale ei lasta minna; eks muutu see kah hiljem eluvõõraks, korduvaks, samaks, mis midagi uut eneses ei sisalda, ja hiljem tüttavaks muutub? Nad ei suudagi minna kaugemale kui neid ei toetata, vaid vahel isegi mingit umbusaldust asja vastu üles näidatakse.

Hõimuliikumine aga pole võõras taim ega kaugeltki mitte võõras muldas. Siin on tema koht ja siin ta peab võrsuma tugevaks puuks. Noortel on tahet, on usku, ja nad rakenduvad kogu oma energiaga, ja sarnasel ettevõttel peab olema edu. Ja ka seltskond peab mõistma seda, meie eestlased peame õieti hindama seda ja toetama. On raske mõelda sellele, et Soome ja Eesti veel kauaks peaksid jääma tolle diplomaatliku viisakuse piiridesse, milles harilikult nenditakse (ainult nenditakse) vennasmaade sõbralikke ja sooja vahekorda saadikute nimetamisel ja lahkumisel, välisministrite kokkusaamisel ning muudel sellesisulistel pidustustel. Sarnane sõbralik vahekord on meil iga riigiga, kellega meie vahekord, kuid sellest on vähe, see peaks olema selge igatühele. Peame jõudma nii kaugemale, et meil ükski ei ole teadlikud Soome-eesti vennasrahvusest, vaid et meie seda ka tunneme; see ongi hõimuliikumise suurem ja sügavam mõte. See on suurim ja kindlam tagatis selleks, et meie nüüd ja tulevikus võime teotuda üksteisele usaldusega nagu vend vennale, mis ka ei juhtuks. See on eesmärk, mille poole noored püüavad. Ja hõimuliikumine kogu oma ulatuses, mitte ainult eeltoodud näite ega käsituse piirides, on küllaltki põhjendatud, et teda vääriliselt toetatakse. G. V.

Kuidas avalik

Näeb

Muistsete eestlaste tobeduse probleem

Westend

Moto: Безъ сомнѣнія бывали и слабоумные между эстами (tot. Zuh. Luiga väitekesti 17 ff.)

Tallinna kandis on tõusnud jõud naised ja mehed, kes on oma ülesandeks seadnud wanade eestlaste ja Wana-Gesti jumalate prestiiži uuesti jalule seadmise. Riiduväärt on iga ettevõtte ja tänu teenitavad kõik mehed, kes üles ei tõuse võitlusesse mitte ainult oma hülvete nimel, vaid tagasi ei võtku ka ammu surnud asjade eest hoolitsemisest. Ja nõuab ka hooldamist surnutege prestiiži — kui neile keegi tükki liiga tegema.

Olen kaua juurelnud ja mu võim on segadussegi kaldunud küsitlemisest, kes ja kudas on rüvetama kippunud meie eelkäijate mälestist, ja milles on seisnud see juur *sacrilegium* nüüdsel eestluse-mõtte kustumise ajastul. Milllega oleme meie tänapäeva eest-

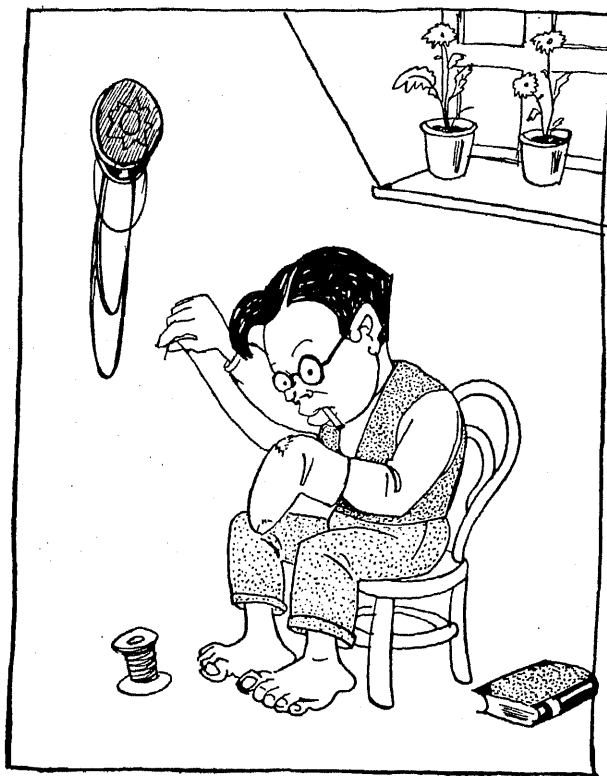
laste põlv ära teeninud, et isegi ammu erruläinud Taara kargud kätte peab võtma ja tagasi kõtima eksporteeritud hiite kännustikkude suunas. Sest põhja peab ometi asjal olema, kuna mitte ainult Charlis Tennisonis ei näe tartoliku olevat supeluspükstes karates aukaitsejana esineda Buddha väepääliku Taara ja Uku eest, ja Wana-Gesti traditsioonide nimel käia petrooliumi pudeliga puhastamas Tartu Toomel kataliku-aegset pühatvee reservuaaridega kivi-mürakat, mitte ainult see füüsiline paljasjalgsus omas taaraisti Põrgi koolilaste õmmeldud buddha kuues ei ole siin asja eestvõitlejaks, vaid ka sõjaväelised aukraadid ja daamilised kirjaoskatused on mobiliseerunud

suureks jermiaadits wabariigi radades, kuidas tehtawat liiga wanadele eestlastele, wanadele eestlastele tehtawat liiga.

Ja kaua aega oli raske aru saada, milles seisab see liigategemine, sest ometi ei ole läinud keegi peale taaraistide ja nutulaulikute eneste uuesti tülitamas Nirtvaanas, puhkawat Uku ega olnud ka keegi kaasa tunnud saamatule nekrofiitsemistele Kalmuneiuuga, peale, muidugi, korporantide armastusmeetodite eritundja, kirjaniku, preestrinna ja „Kalmuneiu“ kosmeetiku Marta Sophia Lepp-Wardi-Kirshbaum-Uuste enese ja tema abikaasa — peale mainitud nime de osatu weel — Spiteful.

Nüüdsel aastal on lõpuks ometi selgeteks saanud see liigategemise

arvamine tudengit

Ei näe.

probleem. Ja see, milles just see seisvat.

Muistseid eestlasi pidavat suurem hulk eesti haritlasi tobedaks — konstateerib major Kirschbaum Ltuste Spiteful 1930. a. 3. mai „Waba Maa“ jooneall.

See deklaratsioon ühestoos perefondlike kaitsekirjadega Kalmuneile on viimaks ometi võimaldanud asuda asja otsesele talgustamisele, arutamisele ja ka teise küljest siku habemest sikutamisele, nagu seda peab ette võtma üks tõsine asfo.

Rõige pealt — kas on tõesti enamik meie praegusest haritlasperest konstateerivas arvamises muistsete eestlaste tobedusest, ja kui — siis millisel määral...

Otseseid andmeid selle kohta või selliste konstateeringute suhtes Spiteful ei esita. Ta järeltab seda kaudset. — Ei olewat näidatud praeguse haritlaspõlvte ja Wabariigi Walitsuse poolt

mitte kuigisuurt kofujooksmist praeguste muistiseestlaste poolt forraldatud Hiie pühadele, Gesti kofjadele ja Gesti pulmadele. Zuh. Libe olewat maha teinud Zuh. Luiga teose 1343—45 a. wabaduswõtluse kohta Gesti. Mag. S. Moora jälle olewat seletanud, milliseid elamuid muistset eestlaste tõenäoselt ehitanud ja kuidas neil lugu oli sepisega. Kuna S. Moora leidwat näit. sepise suhtes, et see olnud arvatawasti ifkagi kõrwaltööks põslupidamise kõrwal, siis saab taaraist püha wiha täis, et Moora tunnistanwat eestlaste sellega tobedaks, sest kuigi ka nüüd sepist tuntakse kõrwaltööna taludes, ometi olewat see üks hiigla posser asi. Ja oletada muistsete eestlaste juures seppade ameti küsitawust, see olewat otsekohe eestlasi tobedateks nimetada. Selles mõttes ka Zuh. Libe häbeneawat omi esitwanemaid.

Kui nüüd taaraistlik argumetatatsioon on oma meetodilt täiesti

kaudne, siis selgufeks selle kohta, kas keegi on pidanud muistseid eestlasi kuidagi jobudeks, tuleb otsida otsemaid allikaid.

Meil olewate andmete järele ei ole küll keegi endiseid muistseid eestlasi pidanud tobedaks täies ulatuses.

Uinult waimurikete eritundja Zuh. Luiga konstateerib oma wäitekirjas, et ifkagi tobedaid oli. (wt. moto) Ja see on kõit. Aga Zuh. Luiga suhtes on taaradeoloogid näit 1343 Jüripäewa asjus jne. ifkagi tugewasti epigoonid, ja kui nüüd oletada, et Zuhhan Luiga selleaegne klassilisestüülihitne lausend on oma katet goorifusega laiendataw fogu Gesti esiifjade põlwele, sellega ei oleks Spiteful kindlasti mitte nõus.

Kuid selle probleemi juured ulatawad teisepidi palju sügawamale. Nimelt on Zuh. Luiga praeguse põlvte eestlaste kohta konstateerinud täiel määral nende närufust eugeenilises jne. suhtes.

Tuleb arvata, et siin seisabki fogu asja lahendus.

Muistfete eestlaste tobeduse probleemi puhul tuleb kindlasti vahet teha, **endiste ja praeguste** muistfete eestlaste vahel. Kusjuures muidugi tuleb veel arvestada ka nende praeguste eestlastega, kes mitte ei käi muistfete eestlaste mõiste all.

Ajaloolise vaatlusviisiga tuleb põhjaluselt toimida muidugi äärmise ettevaatusega, kuna ajalugu iseeneft on väga kaaluvalt ikkagi niivõrt ideograafilise kirjeldava teadus, kus hindava, võrdlev, väärtustava moment enamasti ka kõige pealt kirjeldava meetodi faasivõtteks, kuna oleviku võrdlev hindamine, suuruste kaalumise ja konsekventside vedamine tuleviku jaoks kuulub hoopis teistele tunnetuslaadidele, millel ajaloolise vaatlusega tekmiselt vähem tegemist kui näit. weepumbal vaikselt ookeaniga.

Kui nüüd teadusliku faktisõitu kaalutlemise afemele võtta meie ilmatvaatele puhtalt kasuliku otstarbekohasuse momendi, s. o. kaalume puhtal kohtlasel kombel järele, kuidas on kasulikust uskuda, kas muistfede eestlased olid tobedad, või pidada neid vastupidi otse geniaalseks, siis sellega, — võiksimme velda otstarbekohasema veende ja usku valiku puhul — saakime head kriteeriumid ka tänapäevata eestlaste suhtes.

Waimuannete poolest võid inimesti jagada, aluseks võttes tertve inimfond psühholoogilise statistilise trihhotoomia, 25% väga head, 50% tekmised, 25% nõrgad. Kõik geeniused oleksid siis selle 25% sees. Mõnede teooriate järele geeniusi tuleb 0,0001% fogu inimfonna suhtes, teiste arvates sedagi ainult fõrd fajandi kstel, või fõguni vähem.

Kui meie aga siiski oletakime, et kõik muistfede eestlased olid geeniused, s. o. ca poolteistada tuhat geeniusi fõgu ilmast olid, wäetid ja wanad faasaarvatud, fõgunenud Läänemere idafaldale, siis tuleb arvestada otsekohe teise teooriat. Nimelt on olemas veel teooria, et tugevatel väga andekatel esivanematel ja eriti

veel geniaalfetel on järeletulijad enamasti väga nõrgad ja poolidiodidid. Ka rahvuste ja kultuurfondadegi suhtes peetakse silmas teatud kurtvilist ontogeneetilise arengule analoogilist kasvamise ja mandumise käitu. Üks rahvas jõuab teatud kõrguse haripunktile ainult fõrd oma ajaloos ja siis tulevat mandumine. Nii on läinud Greeka, Rooma j. t.

Nii ka siis tõuseb dilemma, kui esitaks meie esivanemad teatud eliiti inimfonnas, siis peakime endist mõtlema väga väga alahindavalt, kuna edaspidi oleme käinud ju allamäge õige kaua, ja praegust iseseisvust peakime nägema selle orqaanilise mõlemise seisukohast dieti üpris suureks ajalookäigu efektuseks.

See probleem näib ka kadunud Joh. Luigal olevat meeles mõlknud. Kui tahame mineviku eestlast suurestada, peame endid wäikfustama. Ta fai sellega asjast üle, et laetis 1343 a. maha tappa peaaegu fõgu Eesti rahwa, ellu jättes ainult mõningad wäetid ja wiletsad... (wõrdl. tema cit. teos 1343. a. sündmustiku fõhta).

Tudengite igapäevaseid kõnekäande:

Sõber on ära sõitnud, kas saaks seekord mahamaksmata —

Kuid mõnel inimesel on fõrd tarwe ennaft wäärtustada oma mineviku ja esivanemate nimel. Nii madam Nico põhjendab oma finiverefust oma wanaema prantslase juures toatüdrufuks olemisega. Ja samuti näib ka Major Utuste Spitefuli ilmutuses manitsevat ühte ja teist noort üliõpilast, et ärgu häbenegu oma esivanemaid, et need olid kanged mehed küll. See noormees pole küll kunagi häbenenud omi esivanemaid ja on pidanud neid nii päris korralliku tekmise intelligentiga inimesteks, kuid sümptomiline hirmunud jonnakusega paarunud püüid taarastide poolt omi esivanemais näha vähemalt n. ü. kahtviisid tõestab selle mõtewiisi tugevat kahtvilikkust. Ei juleta tunnustada omi wanemaid muidu kui nende seisust kuidagi luuleliste hilpudega ehtides. M-me Nico'liku wanaema mälestuse rüüwetamiseni lähleb see wahest.

Ma arwan, et kõige kohasem oleks siin selline kompromiss, et oletame, et muistfete eestlase seas oli samu mitmekesidusi, mida tuleb igas inimühiskonnas ja rahwa seas. Oli kõrgemaid, oli madalamaid.

Jgaulks praegustest eestlastest waligu nende seast oma esivanemateks wälja täitfa demokraatlikul alusel, feda ta enesele soowib. Kellelgi ei ole sellewastu midagi, kui keegi walib nii kõrgest ffäärest kultuuri hütvede (ja pahede) kandja, et ta iseennast peab asetama päritwuse wõnkumise seadusepärasuse järele päris äärmiseks degenerandiks. Esivanemate prestiih on sellega muidugi päästetud. Teised walitwad jälle nii ca tekmiste seast, kuna päris nõrgamõistufelistel harilikult järeltulijaid wähe.

Nii siis *endised* muistfede eestlased olgu meie mõttes ikkagi intelligentfult üldinimlikfufe protsentuaalfuses.

Niinult *praeguste* muistfete eestlaste koosseisu ja tobeduse probleemi piiritlemisel tuleb seisukohawõttu teatud määral referweerida.

Sõrve.

(Matka muljeid).

Sõrve — Saaremaa edelaosas asuv poolsaar, mis alles hiljuti enesest saarti kujutas. Saarena võib Sõrvet praegu vaadelda. Moodustab ta ju enesest orgaanilise, küllalt iselisi jooni sisaldava terviku, mis lähedalt liitub esijoonese Saaremaaga, kuid samuti väga palju ühist omab temast edelasse jääva Rootsile kuuluva Läänemere ühe teise saarega — Ojamaaga.

Sõrve päriselanik — sõrukene, kes enamikule temale esitab küsimusist vastab „ma ep tu“, teab, et teda iseloomustav maa „merest uhitud“ on. See piklik rühksanese tuumaga saar on ju aastatuhandete jooksul kerkinud teda ümbritsevast veekogust praeguse kõrguseni ning igal pool leidub temal mitmele helmesreale lainete murrutus- ja kuhjumisjälgi. Need on mõjutanud ka teisi saare elemente — taimestikku, loomastiku ja inimese ilmet ja levimist.

Sopiline ja kääruiline on Sõrve rannajoon sääl, kus rändrahnega ülekülvatud rühksanese, kohati ahtia liivakorraga kaetud karjamaad laskuvad otse mereni. Laialdased on need hädise taimkattega rannakarjamaad, mis kaugele saare sisenusse tungivad, kuid alal hoitavad oma iselise ilme Vaheldub ainult rändrahnude rohkus, mis enam liivastel aladel pea täiesti puuduvad, teisel aga sedavõrt tihedalt asuvad, et edasi pääseb ainult kivilt kivile astudes.

Neil laialdasil, igalt poolt taradega piiratud karjamaal võib ikka ja jälle kohata küllade ühiskarje. Veised ei tee väljagi su mõõdumisest neist, küll aga hobused, kes tähelepanelikult silmitsivad su tegevust ning pahasti jälgivad sind tükile maale Lambad aga pagevad vähemagi hirmutamise juures karjamaa kaugemasse kääru. Ei ole karjaseid ega karjakoeri, karjad ringlevad oma pead sopilisel

söödamail, siin karjaseiks tara, samuti karjamuriks...

Enam pinnaserikkamad tasandikualad uppuvad puisniitude varjuküllusse või vesisesse lehtpuu metsadesse. Siin ei ole enam nii rikkalikult rändkive. Nad on kas kokku kuhjatud taradeks või katunud huumuskatetest... või puuduvad üldse. Ka Kesk-Sõrve tasane kõrgmik, mis peamiselt kuusikuga kaetud, kuulub samuti sisse tasandikude kompleksi, mis aegade kestes j ä r k - j ä r g u l t lainetest kerkinud.

Ohasaare pank Sõrve loodekaldal ei ole kuigi kõrge ega ulatuslik, kuid sagedased tormid murravad temast küllaldaselt lubjakivi lahmakaid, purustavad need vähemaks klibustikuks, et sarnasena neid pangast edelasse ja kirdesse üles kuhjata kõrgeteks randvallideks. Mitte ainult panga kallal ei nokitse lained päevast päeva, vaid samuti ka merepõhjas paljanduvate lubjakivide kallal ning lõpmatu on selle kiviklibu küllus, mis aiava juurde kuhjutakse varem kuhjunuile randvallele. Nii kasvab vall valli kõrval, moodustavad suured lainjad väljad päikeses valendavaist kivikildest, millel käia annab ühest otsast teise. Ei leidu siin taimi peale üksikute jändrikute kadakate. Ainult kivid, kivid, kivid...

Sõrve tuulikud Lülle randvallil.

puistaks vastu nägu, vaid kõik harjalon kaetud põliste mändidega. Ainult siin ja sääl asuvate talude kohal on taimestik rikutud vilkast liiklemisest ning liiv uuesti vabadusse pääsend. Neis kohis vallandunud liiv moodustab veellevaid ja külkestavaid tüulekuhjumise vorme.

Ent vaatamata sellele, et luited kõik surnud, omavad nad siiski palju võlu ja mitmekesisust. Neile kaugelt lähinedes ei näi nad metsa varjatult olevatki kuigi kõrged. Ent jõudes neisse selgub, kuis nad järsult tõusevad mitmele reale täiesti tasasest ümbrusest ikka kõrgemate ja kõrgemate harjadega, et lõpuks allituule küljel laskuda veel järsumalt uuesti algavasse tasandikku...

Randvallid ja pangad, luited ja nendega seotud liivikud on iselised Sõrve keskosast loodesse jäävale alale. Keskosast kokku aga algab astanguite riik. Siin on astanguid mitmesuguse kõrgusega, kord ühinevaid, kord jälle hargnevaid, eraldevad tasandikulisi suuremaid või vähemaid alasid — metsi, puisniite, põlde, karjamaid, ... merd, sest küünib üks astanguist — Mõntu — ju otse mereni.

Siia rändrahnude vahele, randvall — klibustikkudele ja liivikuile on sõrulane oma kodu ehitanud, väikese, vaevalise ja algelise. Kõrgemad kohad on üles haritud põldudeks, mis väikeste lappidena laiali paisatud igale poole vahel puisniite ja karjamaid. Ei ole siin põlluks valitud niivõrt paremat pinnast, kui just silmaspeetud loomuliku drenaaži olemasolu. Võib leida põlde, mis enesest ainult pae-klibu kujutab või puhtasse tuiskliiva rajatud ja peab imestama, et nad üldse vilja kannavad. Aga nad annavad lõikuse ning toidavad sõrulast, kuid ainult osalt.

Lõo rannik rändrahnudega kaetud.

Hõimutöö ja Soome-Eesti majanduslikest vahekorrist.

Senise hõimutöö saavutused Soome-Eesti vahel on eestkätt hõimuküsimuste teoreetilise uurimise ja hõimuaate levitamise valdas. Tegelikult on olnud pääsihtjooneks mõjutamine tundemomendile — meele tuletada mõlemale rahvale, et võrsume samast kännust, et oleme veresugulased — seepärast peame olema sõbrad nagu vennad kunagi.

Kuid sarnane tundele rajat sõprus ei suuda üksi veel luua püsivat koostööd. Viimast on senini saavutat ainult õige kitsal alal — vast noorte, eriti üliõpilaskondade vahel, ja ka filoloogilises piires. Keele läheduse tõttu on filoloogide koostöö arusaadav ja paratamatugi. Suurt osa noori on suutnud kõita ka hõimuaate kui niisugune. Neis piires on ka sündinud lähem vastastikune tundmaõppimine, neist on lähtunud algatusi hõimukeele õpetamiseks ja kirjanduse soetamiseks. On järgnend üliõpilasvahetus suvevaheaegadel ja semestrite kestel, mille soodustamiseks antud ka vastastikuseid stipendiume. Tegelikult on olnud neist oodatavaid tulemusi: kultuuriline tutvumine, keeleõppimine, isiklike suhteid akadeemilises piires.

Tulemusi on. Räägivad Soome-Eesti sõprusest noored ja vanad ja olen veendund, et nad seda ka mõtlevad. Kuid... siiski oli võimalik, et üle nelja kuu istusid koos vennasmaade esindajad, vaieldes, kokkulepet leidmata, ärevusesse saates kõik hõimusõbrad, andes ainet ajalehtede poleemi-

kale vastastikustele süüdistustele ja teatud määral pineva vahekorra tekkimiseks. Ja nüüd, kus saavutat kokkulepe uue kaubalepingu punktis, jätkub aga siiski eriarvamisi ja avaldatakse rahulolematust mõlemalt poolt.

Mida see meile näitab? Seda, et tegelik elu ja ilusad aated võivad kokku põrgata ja et siis päälle jääb esimene, et praegusel ajal on majanduslikud olukorrad ja vahekorrad sedavõrd tähtsad, et küsimus rahvamajanduse kasust on täiel määral rinnastetav sõbralikkude suhete ulatusega. Olen ses arvamises, et igasugused tundele rajatud voolud, rahvahulkade poolehoid teatud mõtteile, on küll tähtsaks ja võimaks teguriks riikide politika, ka majanduspolitiika, juhtimisel, kuid ainult nende rakendudes teiste, puht-tegelikkude tegevusmõjutistega. Neid saab küll, ja ainult, kasutada abinõuna. Koguni vajavadki seda, et üldse püsida.

Kahjuks on Soome ja Eesti koostöö eeldused, päälle sugulus momendi, pärit ainult kõige uue-astast. Ajalooliselt on mõlemad maad arenend eri oludes olnud eraldet poliitiliselt, mõlemad juhituna erisugustest võõrastest riikidest, olles neist kultuuriliselt kui ka majanduslikult ärarippuvusse seatud. See on avaldanud mõju üldisele arengule, saadetuna eri maakorraldusist ja seadusandlusist. Puudunud on Soome ja Eesti koostöö ajalooline traditsioon.

olemasolevate põldude korralikumaks harimiseks ja uudismaa loomiseks, kuigi viimaseks looduslikult häid eeltingimusi olemas.

Nagu väikesed on talundite põllud, nii on väikesed ka talundite hooned. Kuid kõigepeab olema ruumi: inimesele elamu, loomale laudad, viljale ait, vihtlemiseks saun, kuurid ja sarad, kelder... ning pukkтуulikulid valvavad ridastikku liikutopsest kokkulaadunud külasid. Võidu penidega, kes ei puudu vähemaiski talus. Ning matkaja otsivad nad juba ammu enne üles, kui nende või mupiirkonda sattuda... ja siis ei ole otsa sellel algaval kontserdil...

Vagabund.

Iseseisvuse saabudes tekkisid uued väljavaated. Suuri lootusi asetati ühisele tööle. Ka majandusalalisele. Sõlmiti kaubaleping, mis erinev kõigist teiste riikidega sõlmitud kaubalepinguist. Nii nimetatud Balti klausel määrab, et selle kaubalepinguga antavad soodustused ei ole üleviidavad tavalise enamsoodustuse alusel sõlmitavaile kaubalepinguile. Oli loodud täiesti eri seisukord Soome ja Eesti vahel — keegi ei protesteerinud, see oli hõimutöö mõtte suur võit, avaldus, et vahekord nende riikide vahel ei ole võrreldav ühegi teise naabriga.

Möödusid mõned aastad ja juba leidus rahulolematuid lepinguga ja asuti lepingu revideerimisele.

Kuid rahulolematust kandus üle eestkätt üldise raske majandusliku olukorra tõttu, mille põhjustand viimaseil aastail maailmaturul valitsend põllumajanduse kriisi — põllumajandussaaduste ja tooresainete hinnalangemise tagajärjel — ja mis avaldas eriti tunduvat mõju põllumajanduslikes riikes — Soomes ja Eestis. Olukorra parandamise püüetes avastati Eesti kaupade sisseveo kahjulikkus Soome rahvamajandusele. Kuid ei arvestatud küllalt faktiga, et Eesti osa Soome väljaveos on olnud siiski keskmiselt ainult 50—60 milj. Smk., seega kogu hulgast õige väike protsent.

Ja toonitati ka, et vaid Eesti võidab olnud kaubalepinguga — kaubavahetuses olles väärtuselt kaks korda suurem Eesti kasuks 1928 koguni neljakordselt. Kuid teenimise suurust ei määra alati kauba väärtus, vaid see on suurel määral ärarippuv kauba liigist. Ja siin on Soomel vaieldamatu paremus, tema kaubad olles eestkätt tööstussaadused, kuna Eesti Soome vedand tooresaineid ja põllumajandussaadusi. Arvesse võtmata on jäänd tavaliselt ka see asjaolu, et kogu laevauhendus Soome-Eesti vahel on olnud pea eranditult Soome laevaseltside käes. Sama lugu lennuühendusega. Ja sama kaubaleping on seegi olnud mis loond sellase

Kõnelgu arvud! Vaevalt paarisaja ruutkilomeetrilisel maa-alal leidub tervelt 800 iseseisvat talundit, kusjuures iga talundi kohta keskmiselt 1,25 ha. põldu olemas. Tõesti liig vähe, et toita küllaldaselt kõiki sõrulasi. Ning juba ammu ajast oisitakse lisa kalastamisest koduranniku läheduses, käitakse suurel maal tööil, teenitakse ulgumerel laevadel ning rännatakse kaugele mandrile õnne otsima. Koju aga jäävad naised, väetid lapsed ning elafanud vanad, kelle hooleks siis põlluharimine. Põllu vastu valitseb ükskõiksus. Teda haritakse ikka veel ainult seaninaga ja puuäkkega, nagu mitmed põlved lagasi. Ka valitsev lapipõldude süsteem sumbutab tahte

Soome rannik

Ed. Ahas.

seisukorra, andes Soome laevadele samad õigused, mis olemas Eesti laevadel. Kui liita ka sellest Soome rahvamajandusele tulnud tulud väljaveo summadega, siis on küll väga kahtlane, kumma teenimine suurem. Kui vähemalt näilikult oli leping Soome põllumajandusele kahjulik, ja kuna see näilikkus esile kutsund rahulolematusi, siis oli paratamatu, et vahetada püüti lepingu revideerimise kaudu korraldada.

Kuid läbirääkimistel võeti aluseks ainult kaubavahetuse rahaline väärtus. Otsustati punkte kuis **olevat olukorda parandada. Üldse aga ei ole olnud juttu kaubavahetuse tasakaalustamisest üldise vilgastumise suunas**, vastupidi, ka uus kaubaleping taotleb tasakaalustamist piiramise suunas.

Kaubaleping ei loo ju veel kaubandust, ta ei muuda iseenesest seisukorda — ta aga küll loob eeltingimusi. 1921. sõlmitud leping andis mõlemale poolele suuri soodustusi, kuid tunnistavad ise soomlased ja eestlased, et neid soodustusi pole küllalt ärakasutatud, et kaubavahetus olnud vägagi loid — vastu lootusile, mida pandi esimesele kaubalepingule.

Liig väike on olnud äriühing-kondade huvi vastastikuste suhete arendamiseks. Ei tunta turgu, puudub igasugune otsene kontakt. Haruldased on ärid, kel oma esindaja teises maas. Ja kui on, siis on äriühendus mõne muu-

lase äriaga. Et aga kaubavahetus tähtis igale riigile, ka väikesed summad võivad erimeelsusi esile kutsuda — nägime selgelt viimase kaubalepinguläbirääkimiste juures.

Olnud kogemused on küllalt õpetlikud, et selle ala mõjutamisele tuleks vaadata kui hõimutöö lähimale pääülesandele. Aga kuis luua paremat koostööd, kuis viia üksteisele lähemale vennasmaade äriühing-kondi? Suured tööstus- ja kaubandusmaad saavutavad lähema olude ja turu tundmise seeläbi, et vastavasse maasse asutatud osakondadesse võetakse sihitteadlikult selle maa kodanikke, lastakse neid tutvuneda ka keskoorganisatsiooni tööga ning kasutatakse nende olude tundmist ärihuvides. Midagi ei oleks loomulik, kui sellased ühisettevõtted Soome ja Eesti vahel. Kuid nende tekkimine eeldab juba teatavat üksteisetundmist. Esialgne hõimutöö tähtsam ülesanne oleks luua lähemat isiklikku kontakti ka majandusalal töötavate isikute vahel. Akadeemilisel organisatsioonil oleks see ülesanne akadeemiliste kodanikkude, üliõpilaste, suhtes. Kuna senine üliõpilaste vahetus on puudutanud eestkätt filolooge, tuleks seda aktiivselt laiendada ka kaubandusteadlaste kaasatõmbamise kaudu. Kuid siin on ülikooli kursuste kuulamisest veel tähtsam praktiliste alade tundmaõppimine. Tooks palju kasu hõimuliikumisele, kui vastastikku Soome ja Eesti ärid võtaksid

teatavaks ajaks oma juure töötama noori mehi teisest maast, praktikante, tundma õppima vastava maa äriolusid. Sarnaseid ärisid peaks leiduma, rahvusliku kapitaliga töötavaid ärisid ja panke peaks olema asjale võidetavaid. Samuti isikute suhtes ei peaks see olema võimatu ülesanne, arvesse võttes, et igal suvel suur osa meie tulevase majandusmehe kulutavad oma aja praktikantidena pankades ja ärides. Tuleks aga luua võimalusi ja juhatada üliõpilasi hankima omi praktilisi kogemusi sel teel. Sarnast üliõpilaste vahetust teostatakse mujalgi ja puht-praktilistel kaalutlustel — näiteks on Poola Üliõpilaskond teind vastava ettepaneku Eestilegi. Rajatuna senise hõimutöö moraalsile tulemusile, peaks selle teostamise raskusi ju osalt kõrvaldatud olema.

Üliõpilaste praktilisel alal koostöötades mõjub see vast ka seks, et ülikoolide vastavais teaduskonnas hakatakse enam huvi tundma vennasrahva majandusliikude kümuste ja olukorra vastu. Kaubavahetusega liitub sageli kaubandus- ja tsiviilõiguse tundmise vajadus, seega vajalik ka õigusteaduskondade koostööd. Siin on tööpõld ka veel hoopis söõdis. Soomes üldiselt levinend arvamust, et Eestis maksivad ainult puht Vene seadused, ometi pole asi näiteks tsiviilõiguse alal kunagi nii olnud.

Pole uued, mõtted majandusliikude küsimuste võtmise hõimu-

töö programmi. On sageli ette heidetud hõimutöö sisutust, romantilist laadi — sellest pettumustki. „Me, eestlased ja soomlased oleme üks. Me tunneme sama, mõtmedki kulgevad samu, üksteisele tuttavaid radu, nagu see vaid vennasrahvaste vahel on võimalik“ — ütleb Vilho Helanen viimases Eesti Üliõpilaslehe numbris. Ja me, üliõpilased oleme ütelnud ja mõtelnud sageli samasuguseid mõtteid, oleme ka seda mõtteviisi eduga levitand me rahvais.

Kuid miks ei avaldu see alati tegudes, ütleb ju seda ka meie vanem põlv? — Igapäevane elu on näidand, ja eriti nüüd, et on vaja oma töö laiendamist. **Hõimuaadet on sageli võetud ainult abstraktsioonina, ei ole alati rakendatud tegelikku ellu.** Ons aga hõimuaade praeguses ühiskonnas

üldse püsimisvõimelise asjana omaette? Arvan, et ei. Vaevalt jõuab vahekord kaugemate hõimlastega edasi vastastikusest sümpaatiast — laiemaks koostööks puuduvad kõik muud eeldused. Aga Soome ja Eesti on tõesti eri seisukorras. Nad kuuluvad ühte, ja mitte ainult seepärast, et on vennasrahvad, vaid palju kindlamalt veel seetõttu, et **sedadik-teerib meile meie asend — nõuavad seda meie poliitilised ja majanduslikud ühishuvid.** Seepärast peame ühiselt tegutsema, moodustama ühise majandusliku terviku. Ja siin on Soome ühtekuuluvus Eestiga ja teiste Balti riikidega vastuvaidlematu, seda tingib juba meie väliskaubanduse ühtlane ilme, kui ka enam vähem sarnanevad olusuhed sisemaal.

Ühine majanduslik programm, ka teatav tööjaotas valmistamises oleks sihiks koostöös Soome ja Eesti vahel. Just koostöö kaudu loome iseseisva rahvamajanduse, vastuseisuks teiste riikide maid-vallutavale kaubapolitikale.

Selle koostöö teostamiseks saavad ka hõimuorganisatsioonid kaasa aidata. Aga kas luua seks hõimuklubi juure eri toimkondi? Arvan, et ei — see oleks asjatu jõukulutus ja ei viiks suurte tulemustele. Kuid Hõimuklubi peaks olema enam keskorganisaatsioonina — hoolitsema teiste erialaliste org-ide sellele alale juhatamise eest. Hõimuaade võib ka majandusliku paratamatuse äratundmisele viimisel vägagi kasulik olla, oleks kihutajaks suuremale aktiivsusele. O. L.—t.

Teateid C. I. E. Rahvusvahelise Üliõpilasliidu su- viseist ettevõttest.

XII C. I. E. kongress

peetakse käesoleval aastal 12—16 augustini **Brüsselis**, kuna Belgia samal ajal pühitseb oma 100-aastast iseseisvust. Eesti poolt võtab osa kongressist Üliõpilaskonna esimees H. Paalmann.

Varssavis leiab aset 14—19 juulini.

Rahvusvahelise Üliõpilasmaabi konverents.

Arutusele tuleb „Üliõpilasmajade probleem“, mida käsitletakse kolmes komisjonis. Esimeses komisjonis arutatakse üliõpilasmajade (ehk ühiselumajade) konstruktsiooni-, administratsiooni- ja finantsküsimust; teises — ühiselumajade soodustusi ja abiandmist üksikute üliõpilastele; kolmandas — üliõpilasmaja muutmist üliõpilaskonna sotsiaal- ja kultuur keskkohaks. Üksikute punktide all käsitletakse küsimusi, nagu, üliõpilas-sanatooriumi korraldamine, klubide ellukutsumine, ettekanete korraldamine ja muud. Eesti Üliõpilaskond konverentsile käesoleval aastal esitajat ei saada.

Darmstadtis teostuvad 1—10 augustini.

IV rahvusvahelised üliõpilaskondade spordivõistlused.

Kavas on kergejõustik, ujumine ja vesipall, vehklemine, tennis, jalgpall, rugbi ja aerutamine. Kuna eelmisel võistlusel Roomas 1927. a. eesti üliõpilased silmapaistvaid saavutusi näitasid, otsustas Eesti Üliõpilaskond sportlasi-üliõpilasi saata ka kõnesolevatele võistlustele. Sportlastele, keda saadetakse võistlema ainult kergejõustiku alal, määras Edustus toetuseks 300 krooni,

milline summa on mõeldud, kas täielise toetusena kahele, või osalisena suurema arvu sportlastele.

Ekskursioonest oleks mainida C. I. E. ekskursiooni Ameerika Ühendriikidesse,

mis kokkuleppel Ameerika Üliõpilaskondade Liiduga on kujunend järgmiseks: Ekskursioon, mis peab koosnema vähemalt kümnest inimesest, lahku Jouthamptonist ehk Cherbourgist 23., ja saabub New-Yorki 29. juulil. Ameerikas peatutakse 25 päeva, kusjuures muuseas külastatakse Buffalot, Bostoni, Washingtoni, Philadelphiai ning Niagara koske. Lahkumine New-Yorgist on 22., ja saabumine Jouthamp-toni või Cherbourg 29. augustil.

Rahvusvahelise Lepitusliidu suvelaager Oberammergaus kestab 1. juunist—30. septembrini. Laager on korraldatud ühes Üleilmise kristliku üliõpilasliiduga ühenduses samal ajal Oberammergaus aset leidvate kanatasmängudega. Motiivideks on ettekandeist huvitatud üliõpilastele võimaldada odavamalt ülespidamist ja hankida soodustusi mängude külastamisel üldse, ning samal ajal tutvustada neid lähemalt rahvusvahelise lepitusliidu põhimõtetele (Lähemaid teateid saab Välistoimkonnalt)

Suvikursuseid üliõpilastele

on korraldatud tänavau õige palju ja mitmel pool. Tähtsamaist oleks mainida 36. suvekursust

Jeena ülikooli juures

mis kestab 2—16 augustini. Ettevõtte sisaldab eneses kokku 65 mitmesugust kursust filosoofias, loodusteaduste-, kirjanduse-, kult.- jne. alal.

Hamburgi ülikool

korraldab suvikursused 4—30. augustini, millede eesmärgiks on anda ülevaadet kultuursest, majanduslikust ja poliitilisest olukorrast Saksamaal.

Touraine'i instituut

korraldab välismaalastele suvikursused juulis, augustis ja septembris prantsuse keele, kirjanduse ja ajalooa tutvumiseks.

Inglise keele kursustest oleks mainida kursust Beaumont'i College'i juures ja University College'i juures Nottinghamis. Isegi väljaspool Inglismaa piire korraldatakse inglise keele kursusi Nii teostuvad lühikeseajalised kursused 21—30 juulil Praagas ning 2—10 augustini Karlsbadis. Loengud peetakse inglise keeles ja käsitavad kirjandust, ajalugu, kunsti, rahvusküsimusi jne.

Pääle selle korraldatakse veel kursusi taani, itaalia j. t keelte ja kultuuri alal, mille kõigi kohta lühemat informatsiooni asjast-huvitatutele annab Üliõpilaskonna Välistoimkond.

G. V.

Üliõpilaskonna juhatuse ja toimkondade suvised asjaajajad.

Juhatuses jäävad suvevaheajaks kohale ksv! Osirat, Pärtelpoeg, Muhel ja Kaumann. Välistoimkonna asjaajajaks ksv! Peri, «Üliõpilaslehte» — ksv! Siil, lugemislaua toimkonda — ksv! Kallits, majandustoimkonda — ksv! Marmor ja rev. toimkonda — ksv! Pasternack.

Uus «Üliõpilaslehte» tegev toimetaja.

Uueks „Üliõpilaslehte“ tegevaks toimetajaks valiti viimasel Edustuse koosolekul ksv! Karro (EÜS).

IX EDUSTUSE KOOSOLEKUID.

IX. Edustuse 3. koosolek 11. aprill 1930.

Koos — 27 ksv! ksv!

Päevakorras — Protokoll, märgukiri õppemaksu kõrgendamise asjus, Üliõpilaskonna põhikiri, valimised, läbirääkimised.

Juhatab ksv! Paalman, protokollivad ksv! ksv! Rutoff ja Pärtelpoeg.

I.

Protokoll kinnitatakse ühel häälel.

II.

Ksv! Paalman — informeerib 8 Edustuse sammudest õppemaksu kõrgendamise vastu kokkuseatava märgukirja asjus. On korraldatud uus ankeet, mille andmed 1926 a. korraldatud ankeedi andmetega koos kasutatakse üliõpilaste majandusliku seisukorra selgitamiseks. Kokku on seatud kava, mille kannab ette ksv! Marmor, esitades üksikuid täjendusi. (Kava ja andmed on esitatud Üliõpilaslehes Nr. 6. — IV. 30) Toonitatakse eriti seda, et meil on juba isegi kõrge õppemaks — näiteks Soomes ei ole seda üldse.

III.

Ksv! Paalman — Suuremaid muudatusi Üliõpilaskonna põhikirjas esineb peaaugjalikult üliõpilaskonna organeid puudutavas osas. Peale selle tahetakse kustutada referendumi korraldamise õigus. Ülikooli Valitsus asub seisukohal, et Üliõpilaskonna üld-

organ on Üliõpilaskonna Esindus. Sellest lähtudes ei leidnud Ülikooli Valitsus olevat võimaliku veel mingi teise üldorgani esinemise — kas või informatsiooni koosolek. Informatsiooni koosoleku me peaksime siiski jätta põhikirja. Vastasel korral kaoks Edustuse liikmeil tulevikus teadmine, et sellane koosolek üldse on võimalik. Põhikirja lõppu tuleks võtta vastavad punktid, mis kõneleksid informatsioonikoosolekute korraldamisest.

Ksv! Marmor — Otsustava üldkoosoleku ärajätmine polegi vast kahetsetav. Küll oleks aga soovitat referendumi alalejätmine. Kahjuks on uuest põhikirjast välja jäänud ka üliõpilaste algatusõigus. Ka ei ole soovitat, et Edustuse koosolekud kinniseiks kuulutatatakse, nagu seda Ülikooli Valitsuse ringkondades kuulda.

Ksv! Paalman — Apellatsiooni õiguse üle on palju vaieldud ning lõpuks on küsimus lahitseks jäetud, ning teda on võimalik interpreteerida Ülikooli seadusest. Edustuse erakorralised valimised on meeleldi lahitseks jäetud. Ülikooli seadus ei näe ette mingit erakorralist kokkukutsumist, resp. laialisaatmist. Sellepärast on jäädud Ülikooli valitsusele esinemise võimaluse ja Edustusele märgukirja esitamise mooduse juure. Võimalus laialiminekuks on ka siis, kui nimekirjad läbi on. Avalikud koosolekud leiti mittesobivad olevat.

Ksv! Tubarik täiendab eeltoodud seletust, toonitades vale informatsiooni, millised antakse edasi pealtkuulajate poolt ajalehtedele, sellepärast on peetud soovitatavaks koosolekuid kinnisteks kuulutada. Ksv! Marmor ei näe mõtet ega otstarvet selles. Tekib poleemika ksv! ksv! Marmor ja Tubariku vahel ajakirjanduse sihiliku informatsiooni kohta Üliõpilaskonna asjus. Vale informatsioon olevat sihilik.

IV.

Majandustoimkonna liikme kohalt on lahkumise teate esitanud ksv! Kruus (Maak. kogud). Vabaks jäänud kohtadele kandidaate ei esitata.

Ksv! Vahrborg küsib, mis põhjusel on lahkunud toimkonna liikme kohalt ksv! Kruus.

Ksv! Tubarik teatab, et maakondlike kogude esindaja on leidnud ebaõiglase, et osa Edustuse liikmeid on tööst eemale surutud.

Ksv! Marmor — Opositsioon on ühe liikme võrra suurenenud.

V.

Ksv! Paalman teatab Edustusele, et juhatus on kaalunud Vabadussõjas langenute mälestusmärgi avamise küsimust. On arvamist avaldatud, et seda mitte siduda Üliõpilaskonna 10. aastapäevaga, vaid seda siduda ajaga, millal üliõpilasorganisatsioonid otsustasid vabatahtlikult vabadussõjast osa võtta, s. o. Tänavu möödub 10 aastat

Raamatute vahetuskogudest.

comulik oleks, et iga ksv! omaks isiklikult oma ala õpiliteratuuri. Osaliseltki seda nõuet saavad täita mitte paljud.

On teada, millist vaeva nõuab raamatute kütmine mööda tuttavaid isikuid ja kogusid. Ülikooli peakogus ja seminaride kogudes leiduvatele — vähestele — õpiraamatuile on soovijaks kirjutunute pikad järjekorrad.

Ka üliõpilasorg-ide kogud ei sisalda õpiraamatuid piisaval määral. Liikmed on tavaliselt eriteaduskondadest. Vastavate teadusk. õpiraamatute soetamine org-i kogusse võimaldub küllaldaste ainelistel jõududel juures.

Ometi — põhimõtteliselt — ei omistata (ja ei tulekski omistada) päätähelepanu org-i kogus õpiraamatuile, vaid org-i kogu peaks koosnema peamiselt üldharidusliku ja enesekasvatustliku süga köidetest.

Eriti viimane kirjanduslikul kui intsiimorg-i tähtsusele ja paljudel (või kõikidel?) org-ide tõelisele peaaesmärgile — vastastikusele enesekasvatusele kõige kohasem peaks olema esirinnas.

Hää ju on, kui ka õpiraamatute soetus laheneks org-ides seesmise vastastikuse teotuse kaudu.

Õpiraamatute kogude asutamise ka-

vatsusi on liikumas; kõnelusi olnud ka Edustuses.

See ettevõtte kahjuks lähemal ajal ei teostu — eriti laiemas ulatuses (kus saaks suurema kandepinna) — kogu üliõpilaskonna ulatuses.

Ometi oleks tervitatav just selline õpiraamatute kogu, mis kättesaadav kõigile üliõpilastele.

Õpiraamatukogu asutamist kitsastes ringides tuleb pidada energia pillamiseks, kui neis igäühes eraldi jõutakski seda teha.

Praegu ja homses-ülehomses tulevikus vajame kiireabilist meetodit.

Seda teostatuna pakuks IX Edustuse töökava punkt: „õpiraamatute vahetuskogude algatamine.“

Üksikuid õpiraamatuid leidub igäühel. Kui ksv! ksv! toovad raamatuid, mida nad parajasti ei kasuta, vastastikuseks vahetuseks, laenutamiseks soovijatele, — ja nii talitavad paljud ksv! ksv! — siis tekib „vahetuskogu“, kus võib arvata — tekib õige lahe valik — ja igäüks võib leida omale vajalst.

Vahetus toimuks kindla määrustiku ja valju korra alusel, nii et keegi raamatu omanik mingit kahju ei kannata.

Kus kahju ära hõltud, seal peaks leiduma küllalt kaasvõitlejaid, kes oma raamatuid vahetamisele toovad.

Kus asuksid, kelle alluvuses seisaksid vahetuskogud?

Arvesse tulevad järgmised instantsid:

1) Üliõpilaskonna lugemislaua toimkond. Teatavasti avatakse toimk. juhtimisel käsiraamatukogu. Selle man võiks asuda ka vahetuskogud.

2) Teiseks — ja õige kaaluvalt võiksid kavatsused liikuda seminaride raamatukogude poole. Viimaste korraldajad võiksid hallata ka vastava teaduskonna õpiraamatute vahetuskogu.

3) Asjastuhvitudud kutsuvad eliu ja peavad vahetust organiseerudes omavaheliseks vahetusringiks.

Või kui mõni raamatukauplus hakkab välja rentima õpiraamatuid. Ka see on osaline aselahendus

Õpiraamatute vahetus kui niisugune on olemas olnud eraviisi ikka.

Kuid vastava korralduse loomine säästaks palju energiat ja avardaks võimalusi.

Näib, et kõige soodsam lahendus oleks vahetuskogude korraldamine seminaride juurde.

Eriti just sellest seisukohast vajaksime ka ülikooli ja vastavate teaduskondade tähelepanu küsimusele.

Enne kõike aga asja teostus vajab kaasvõitlejate eneste aktiivset suhtumist.

A. Kallits.

üliõpilaskonna loomisest — 17 mail 1920 a. astus kokku asemikkude kogu koosolek. 9 ja 10 dets. 1920 a. valiti esimene Edustus. Seega oleks aastapäevaks 17. mai, mis tänava ühte langeb SELL-i konverentsi ajaga. Samuti oleks aastapäeva pühitsemine sel ajal raske. Tuleks Edustusel kaaluda seda küsimust. Sõna esitatud küsimuse kohta ei võeta Ksv. Paalman teatab, et üliõpilaskonda külastab lähemal ajal 15—20 liikmeline Poola üliõpilaste ametlik ekskursioon.

Järgmine Edustuse koosolek on kavatsatud pidada peale pühi teisipäeval. Kui põhikiri nõuab tuleb koosolek veel pidada samal nädalal ja viimane Edustuse koosolek oleks 6. mail. 1. mai pidustuse eeltööde tegemiseks on orgide esindajate koosolek kokku kutsutud.

Ksv! Vahrberg juhhib tähelepanu SELL-i konverentsi ajal korraldatavale ekskursioonile ja palub esindajaid seda soovitada org-ides.

Ksv! Paalman soovib esindajatele läbi pühi ja lõpetab koosoleku kl. 23⁵⁹.

Ekskursioon Lääne-Euroopasse.

Üliõpilaskonna Välistoimikond korraldab eeloleval suvel Ekskursiooni Lääne-Euroopasse, kusjuures ekskursioon pääle tähtsamate vaatamisväärsimate kohtade külastab: 1) Oberammergau kannatusmängude etendust, 2) CIE spordivõistlusi Darmstadtis 1—10. augustini Saksa üliõpilaskonna korraldusel, 3) Belgia iseseisvuse 100 aasta juubelipidustusi ja 4) CIE kongressi Brüsselis augusti keskel.

Väljasõit Tartust oleks umbes 20. juulil, kust peatusteta sõidetakse Münchenini. Sää! peatatakse 2—3 päeva, sama palju umbes Oberammergaus.

Järgneb Darmstadt 4 päevase peatusega ja Frankfurt Maini ääres, peatusega 2 päeva. Edasi Liège, Brüssel Belgias, kokku 6 päeva. Tagasisõit Berliini kaudu sealse lühikese peatusega või soovikorral Hollandi kaudu, mis aga teeks ekskursiooni palju kulukamaks. Ekskursiooni kestus umbes kuu aega.

Kulud (sõit, hotellid, välispasid jne.) tõuseks esialgsete kalkulatsioonide järele kuni 200.— kroonini. Lähemaid teateid saab Välistoimikonnalt, kuhu osavõtta soovijaid palutakse üles anda kuni 1. juunini s. a.

Välistoimikond.

Akadeemilisi teateid.

Üleskutse.

Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli juures oleva Loodusuurijate Seltsi „Eesti looduskaitses osakond“, mille ülesandeks on looduse mälestusmärkide registreerimine Eestis, nende kaitsmine ja uurimine, pöördub Teie poole palvega, et Teie osakonnale oma kaasabi selles väga tähtsas ning tarvilikus ettevõttes ei keelaks ja osakonda oma lahke kaastööga toetaksite. Sellepärast palub osakond, et Teie oma lähemas ringkonnas püüaksite kindlaks teha need esemed, mida Teie arvates tuleks looduse mälestusmärkideks lugeda, eriti aga just need, mis vajavad seaduslikku kaitset ning järelevalvet.

Looduse mälestusmärkide all on mõeldud:

1) Puud ja põõsad, mis haruldased või koguni ainukesed ümbruses, või mis omapäraseid oma erilise kasvu, jämeduse, pikkuse jne. poolest; puud, mis on seotud kohalikkude muinasjutude, traditsioonide ning kommetega, ka muud taimed, mis haruldased ümbruses ning alalhoidmise mõttes vajavad kaitset (näit. luuderohi ehk efeu, kuldking, väikeseõiene kuremõök jne., suuremad kogumikud niisugustest taimedest jne., jne.).

2) Haruldaste loomade (näit. karu, lendava orava j. t.) asukohad, harva esinevate lindude (näit. kotkaste, valge ja musta toonekure) pesituskohad, roostikud huvitavate veelindude peatuskohtadena jne.

3) Geoloogilised esemed: rändrahnud, mis tähelepanvada oma suuruse, isearasusega jne., omapäraseid allikad, koopad, luited, tähtsamad aluspõhja pal-

jastised: kivimurrud, kruusa-augud, kus nähtavale tulnud erilised kihitised; järsud jõe- ja ojakaldad selgete kihitistega jne.

4) Eriti iseloomulikud maastikud, nende osised; saared erilise taimestikuga või linnustikuga jne.

5) Üksikud pargid, puisteed, mis vajavad kaitset.

Teie poolt tähelepanud ja teadete järele saadud andmed palutakse Looduskaitses osakonnale saata kõige hiljemalt 1. aug. 1930, et osakond võiks lähemal ajal saata vastava eriharidusega isikuid Teie poolt tähendatud paikadele tarvilisteks uurimisteks.

Aupaklikult G. Vilberg.

Address: Tartu, Aia tän., 46.

Trükivead

on „Üliõpilaslehe“ eelmises numbris moonutanud minu kirjutise „Elule lähemale“. Sää! peaks seisma: „omaegse“ asemel „omaegne“ (1. veerg 5. rida), „mehenemisprotsessi“ asemel „muheneimisprotsess“ (1. veerg 13. rida), „magistri tarkusest“ asemel „magistritarkusest“ (1. v. 23. r.), „mingi pärast“ asemel „mingipärast“ (1. v. 24. r.), „ümber korraldamisel“ asemel „ümberkorraldamisel“ (3. v. 20. rida), „südataalve!“ asemel „südasuvel“ (5. v. 26. rida: lause mõte on ju see, et pääsusilmad kul kevadelilled ei õitse koos südasuviste rukkililledel ja karikakardegaga). Edasi on „käperdamisel“ asemele trükitud „nägerdamisel“ (5. v. 34. r.), „raskepärane“ asemele „raskejärgne“ (5. v. 39. r.), „magatamissteenidele“ asemele „magatamisteenidele“ (5. v. 53. r.), „Panait Istrati“ asemele „Panait Israti“ (6. v. 36. r.).

Jaan Kärner.

Akadeemilise Ajaloo Seltsi kümneaastane juubel.

Pühapäeval, 4. mail pühitses Ak. Ajaloo Selts oma 10-a. juubelit. Aktusel pidas mag. H. Kruus huvitava teadusliku kõne meie ärkamisaegsest ajaloo uurimisest. Seltsi tegevusest üksikasjalise ülevaate andis prof. P. Treiberg.

Nimemuutjaid.

Vana kombe järele on 1. mai puhul s. a. lubaduse annud omad võõrapäraseid nined eestindada:

1. Johanson-Jaanson, J. (perekonnaga) — uus nimi Jaanisto.

2. Laurberg, K.

3. Zupsmannid, O., F. ja V.

4. Malinkin, A.

5. Osche, M. (korp. Amicitia).

6. Miller, A. (Ü. S. Concordia).

7. Miller, V. (Lääne-Saare Üliõpilaskogu).

8. Kihlevalt, K. (Ü. S. Veljesto).

9. Kihlevalt, H. (Kaljola).

10. Veitmann, A. (EÜS.).

11. Kärson, A. (EÜS.).

12. Heinson, E. (EÜS.).

13. Herman, G. (EÜS.).

Paneme südamele kõigile võõrapäraseid nime kandvaile eestlasile: kaaluge tõsiselt järele ning tulge nimemuutjatega kaasa järgmisel korral — 1. detsembril.

Akadeemiline Nimede-eestindamise Toimikond

Vastutav toimetaja: Erich Siil. Tegev toimetaja: Karl Mthkla. Liige: Jaan Ots.
Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Pööre tubakaturul!

Enne paberossid I sort 25 tk. 25 snt.
Nüüd paberossid I sort „SAVOY“ 25 tk. 20 snt.

Nõudke igal pool meie uuesti
müügile lastud I sorti
paberosse

25 tükki
20 senti

SAVOY

25 tükki
20 senti

Eestis müügile lastud paberossid
„SAVOY“ on valmistatud üleilma
kuulsa Itaalia sigarettide „Savoja“
maitse järele ja on oma hinna,
headuse ning pakkimise poolest
väljaspool igat võistlust.

Saadaval igal pool.

Tubakatehas a.-s. „SIRENA“

„POLARIS“

EESTI KINNITUS-AKTSIA-SELTS.

Võtab vastu järgmisi kinnitusi: tule-, murdvarguse-, veo-, väärtsaadete-, kasko- (laevakerede) ja klaasi-kinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad **Kr. 740.000.—**.

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest väljamaksetud üldkokku **Kr. 2.068.903.27.**

Soliidne edasikinnitus! Kahjud likvideeritakse viivitamata!

*JUHATUS asub Tallinnas, Vana Viru tän. nr. 12. Kõnetraat 14-41, 7-38.
Telegr.-aadress: „POLARIS“.*

OSAKOND asub Tartus, Lihaturg nr. 7. Kõnetraat 6-75.

Agendid kõigis linnades ja maakohtades.

Pikalaenu Pank

Tallinnas, Harju tän. 33.

Pank annab hariliku protsendiga (9%) laenusid: põllumajandusele, tööstusele, ehitustegevusele, laevandusele, omavalitsustele ja ühistegelisele ühingutele.

Peale selle annab pank tähtajalisi laenusid mitmesugustel kindlustustel 6 kuust kuni 5 aastani eritingimustel soodustatud (6—7½%) protsendiga laevandusele, kaandusele, kalakaubandusele, ühispankadele, ühispiimatallitustele, seemnevilja ja väetisainete ostmiseks põllupidajatele.

Panga Keskasutuse asukoht on Tallinnas, kuid Pank tegutseb kogu Vabariigis oma volinikkude kaudu Eesti Panga osakondades: Haapsalus, Kuressaares, Narvas, Paides, Pärnus, Petseris, Rakveres, Tartus, Valgas, Viljandis ja Võrus.

TALLINNA

JUUDI ÜHISPANK

Tallinn, Viru 7, telef. 20-66.

★

TOIMETAB KOIKI
PANGAOPERATSIOONE
SISE- JA VÄLISMAAL.

★

PANGAL OMA SPEDITSIOONI
JA KINNITUSE JAOSKONNAD.

★

TARTU

JUUDI ÜHISPANK

Tartus, Poe 3. Telef. 3-05.

★

TOIMETAB KÕIKI
PANGAOPERATSIOONE
SISE- JA VÄLISMAAL.

★

OSTAB JA MÜÜB VÄLISMAA RAHA JA
TSHEKKE. PANGAL OMA KINNITUSE
JAOSKOND.

Tartu
Üliõpilaskonna

tähtsam kogumiskoht

on

KOHVIK
„LINDA“

DAAMIDE,
HÄRRADE,
JA TEAATRI
COIFFEUR **J. LUKSEP.**
TARTUS, KÜUNI 3.

- Alandatud tööhinnad -

Habemeajamine	20 s.
Juukselõikamine	40 „
Lokkimine	50 „
Manicure	75 „
Kulmude ja ripsmete värvimine	50 „
jne. jne.	

Äris töötavad ainult täiesti vilunud diplomeeritud tööjõud. Eeskujuline puhtus. Ootamist ei ole.

Kõige austusega **J. LUKSEP.**

!! Ostke ainult kodumaal valmistatud kaupu !!

A.-S. „RAUANIT“ Tallinnas

VALMISTAB:

Korporatsioonipaelu,
Meester. trikoo-pesu,
Vörksärke,
Spordisärke,
Kaelasidemeid,
Sokke jne. jne.

Nõudke igal pool meie kaupu, sest nad on valmistatud kõrgeväärtuslikust materjalist ning hinna poolest odavad.

Tellige meilt korporatsioonipaelu.

SAADA ÜLE EESTI.

SAADA ÜLE EESTI.

Suurem parfümeeria, kosmeetika ja tualettseepide tehas Eestis.

Meie saadused on tuntud kui paremad Eestis, ning võistlevad paremate välismaa omadega.

Meie soovitame muuseas:

Lõhnaõlised: Ideal Viko, Muguet Ideal, Lis d'or. **Idyllia**, Lilas Ideal, Modern, ning kõiki lillelõhnasid.

Tualettseepid: Ideal Viko, Lanoliinseep, Perekonnaseep (Savondes flueri) Lavendelseep, Syringa etc.

Kölni vesi „Viko“, tuntud kui parem Eestis oma peene värskendava lõhnaga.

Nahakreemid: „Iluduskreem Viko“, Lanoliinkreem, Koldkreem, Kasekreem, Kaloderma etc.

Hammaste ravitsemiseks: **Hambapasta Viko**, **Hammapulber Ideal**, Hambaeleksir etc.

Juuste ravitsemiseks: Brillantine, Juukse õli, Peakõõma pomat ja seep etc.

Nõudke ainult „Viko“ saadusi,
kui kõrgeväärtuslikku kvaliteedi-kaupa.

-- Värske ja lõbus meeleolu --

tudengite organisatsioonide peoõhtutel ja olengutel on ainult siis,
kui nende laual ei puudu

E. T. K. SÕSTRA- ja ÕUNAVEINID

ning maitsvad suupisted:

E. T. K. kilud ja E. T. K. sprotid.

Oma headuse poolest on need kaubad saanud kõikide
üldtunnustuse. Nõudke igalt poolt.

★

Pealadu: E. T. K.

TALLINN, Lai t. 39/41.

(Eesti Tarvitajate Keskühisus)

Haruladu Tartus, Maarjamõisa tn. nr. 21.

Tarvitage ainult Eestis valmistatud

taimevõisid

KOKK'a,

SANA't

ja

PALMI't

Nad on alati värskemad kui välismaalt sissetoodavad.

Kaabusid, triik- ja tennissärke, võrk-
ja trikoopesu, supeltrikoid,
tenniskingi, jalutus-
keppe, vihma-
varje

ja kõiksugu kevadhooaja

müüb suurel ja väikesel arvul.

MOE-, PUDU- ja PESUKAUPU

VEN. LEPP

Tartus, Kaubahoov nr. 2. ja Promenadi nr. 2.
Hinnad ja headus võistlusetä. Üliõpilastele hinnaalandus.

A/S. PROV. J. LILL, TARTUS.

Suurim ja täiuslikum ladu igasuguseid
kemikaale ja laboratooriumide tarvis
klaas- ja kummikaupu

A/S. prov. JULIUS LILL

Tartu, Narva tän. 6, telefon 1-66

OSAKONNAD:

Tartu, Rütli 10, tel. 5-49. Tallinn, V.-Viru 15, tel. 12-88

*

Parimatest vabrikutest

totokaamerad, sunrendus-aparaadid, plaadid,
pakkfilmid, rullfilmid, paberid, post-
kaardid, statiivid, justphot,
autoknips, paljundus-
raamid jne.

☛ Üliõpilasile maksusoodustused. ☛

Hind 25 senti.